

ՏՈՅԱՅԻ ՄԷՋ ԻՐԱՆ-ԶԱԹԱՐ ՈՒԺԱՆԻԹԻ ՈԼՈՐՏԻՆ ՄԷՋ ԳՈՐԾԱԿՑՈՒԹԵԱՆ ԶՆՆԱՐԿՈՒՄ

Զաթարի ուժանիւթի նախարար Սաատ Զաապի եւ Իրանի քարիւղի նախարարի պաշտօնակատար Յամիտ Պովարտ Տոհայի մէջ ժողով գումարեցին եւ ընկարկեցին ուժանիւթի ոլորտին մէջ գործակցութիւնը:

Նախքան այդ, Զաթարի պաշտպանութեան նախարար շէյխ Սեւուտ Պըն Ապ-տէյռահման Պըն Յասան Պըն Ալի Ալ Թանի Իրանի վերաբերեալ ըսած էր. «Կ'ուզենք ստեղծել յարաբերութիւններու կամուրջ, որպէսզի տնտեսական կապերը օգտագործենք որեւէ հակամարտութիւն արգիլելու համար»:

«Որովհետեւ Իրանը մեր դրացին է, պէտք է ուղիներ գտնենք ապագային որեւէ տեսակի հակամարտութիւն արգիլելու համար», նշեց ան՝ աւելցնելով. «Այո՛, այս է ուղին»:

ԹՐԻԺՓ-Ի ՀԱՄԱՉԱՅՆԱԳԻՐԻ ՎԱԵՐԱՅՈՒՄԸ ՊԻՏԻ ԸՆԴԳՐԿՈՒԻ ԱԶԳԱՅԻՆ ԺՈՂՈՎԻ ՕՐԱԿԱՐԳԻՆ ՄԷՋ

Յառաջիկային Ազգային ժողովի նստաշրջանի օրակարգին մէջ պիտի ընդգրկուի Յայաստանի եւ Միացեալ Նահանգներու միջեւ «Թրամփի ուղի» յանուն միջազգային խաղաղութեան եւ բարգաւաճման» նախագիծի (ԹՐԻԺՓ) վերաբերեալ ռազմավարական համագործակցութեան մասին շրջանակային համաձայնագիրը վաւերացնելու մասին» նախագիծը:

Անկախ նախ պիտի քննարկուի Ազգային ժողովի արտաքին յարաբերութիւններու յանձնախումբին մէջ՝ այս չորեքշաբթի: Ազգային ժողովի հերթական նիստերը պիտի սկսին յաջորդ երեքշաբթի՝ 27 հոկտեմբերին:

Աւելի կանուխ կառավարութիւնը հաստատած էր համաձայնագիրն ու ուղարկած Սահմանադրական դատարան, որ իր կարգին քանի մը ժամ քննելով որոշեց, որ փաստաթուղթը հակասութիւններ չունի Յայաստանի Սահմանադրութեան հետ:

Այս համաձայնագիրով Երեւանն ու Ուաշինկթընը կը նախատեսեն ԹՐԻԺՓ զարգացման միացեալ ձեռնարկութիւն ստեղծել, ուր Միացեալ Նահանգներու մասնաբաժինը առաջին 49 տարուան ընթացքին 74, Յայաստանինը՝ 26 տոկոս պիտի ըլլայ: Եթէ համագործակցութիւնը եւս 50 տարիով երկարաձգեն, Յայաստանի բաժնեմասը պիտի աւելնայ մինչեւ 49 տոկոս:

Միւսիքով անցնող ԹՐԻԺՓ-ով Ազրայէճանի հիմնական տարածքէն դէպի Նախիջեւան տարանցումը, ըստ համաձայնութիւններու, անխոչընդոտ պիտի ըլլայ՝ թուային գործիքներու ներդրումով: Երեւանն ու Ուաշինկթընը պարբերաբար կը շեշտեն, որ Յայաստան պիտի պահպանէ լիակատար իրաւագորութիւնը իր ինքնիշխան տարածքին մէջ:

ՄԵԾԻ ՏԱՆՆ ԿԻԼԿԻՈՅ ԿԱԹՈՂԻԿՈՍՈՒԹԵԱՆ ԶԵՈՎԱՐԱԿԱՆ ՀԱՄԱՔԱՇՈՒՆԵՐՈՒ ՎԵՐԱԿԱՆԳՆՄԱՆ ԱՇԽԱՏԱՆՔՆԵՐՈՒ ՄԵԿՆԱՐԿՈՒՄ

Հինգշաբթի, 15 հոկտեմբեր 2026-ի երեկոյեան, Երեւանի Մաշտոցեան մատենադարանի պատուիրակութիւնը, տնօրէն Արա Իսգանյանի գլխաւորութեամբ, այցելեց Արամ Ա. վեհափառ հայրապետին: Պատուիրակութեան մաս կը կազմէին Մատենադարանի տնօրէնի գիտական գծով տեղակալ Վահէ Թորոսեան, տնօրէնի խորհրդական Գուրգէն Գասպարեան եւ վերականգնման բաժնի աւագ վերականգնողներ Սուսաննա Պաղտասարեան եւ Զինար Մկրտչեան: Հանդիպման վեհափառ հայրապետին կողքին ներկայ էր կաթողիկոսարանի «Կիլիկիա» մատենադարանի եւ ձեռագիրներու ու հնատիպերու բաժնեմասը տնօրէն Շահան արք. Սարգիսեան:

Վեհափառ հայրապետը ողջունելով Մաշտոցեան մատենադարանի պատուիրակութիւնը՝ իր գոհունակութիւնն ու օրհնութիւնը յայտնեց Մատենադարանին կողմէ իրականացուող աշխատանքներուն ու բարեփոխումներուն գծով: Վեհափառ հայրապետը նաեւ բարձր գնահատեց Մատենադարանին առաքելութեան կարեւորութիւնը եւ ի նշան գնահատանքի, պատուիրակութեան նուիրեց հայկական ձեռագրական եգակի օրինակներէն՝ «Բարձրաբերդի» անետարանի նմանահանութիւնը:

Մատենադարանի տնօրէնութիւնը, իր կարգին, Արամ Ա. կաթողիկոսին փոխանցեց Մատենադարանին մէջ վերականգնած Մեծի Տանն Կիլիկիոյ կաթողիկոսութեան հաւաքածոներէն ձեռագիր հմայիլ մը: Նշենք, որ ամիսներ առաջ կաթողիկոսութեան վերադարձուցեալ Մատենադարանին կողմէ վերականգնած «Սասանյան» անետարանը (10-11 դար) եւ արժանացաւ վեհափառ հայրապետի բարձր գնահատութեան:

ԹՐԱՄՓ ՌՈՒՄԻՈՅ ԴԵՍ ՊԱՏԺԱՄԻՋՈՑՆԵՐԸ ԶԵՂԵԱԼ ՅԱՅՏԱՐԱՐԵԼՈՒ ԻՐ ՈՐՈՇՈՒՄԸ ԿԸ ՊԱՇՏՊԱՆԵ ԵՒ ԶԵԼԵՆԱՔԻՆ ԿԸ ՄԵՂԱԴՐԵ

Միացեալ Նահանգներու նախագահ Տանըլտ Թրամփ պաշտպանած է Ռուսիոյ դէմ նախատեսւած լայնածաւալ պատժամիջոցները չեղեալ նկատելու իր որոշումը՝ զայն նկատելով Մոսկուան բանակցութիւններու սեղանի շուրջ պահելու փորձ: Ընկերային ցանցի վրայ իր կատարած գրառման մէջ, Թրամփ նաեւ մեղադրած է Ուքրանիոյ նախագահ Վոլոտիմիր Զելենսքին՝ ըսելով, որ ան չ'ուզեր պատերազմը աւարտել:

«Ռուսիոյ վերաբերեալ որոշումս շատ պարզ է: Ես Ռուսիոյ եւ Ուքրանիոյ միջեւ խաղաղութեան բանակցութիւններու հոլովոյթին մէջ եմ, եւ չեմ ուզեր ընել որեւէ բան, որ յիմարաբար Ռուսիան պիտի հեռացնէ բանակցութիւններէն», գրած է Թրամփ:

թիւններու հոլովոյթին մէջ եմ, եւ չեմ ուզեր ընել որեւէ բան, որ յիմարաբար Ռուսիան պիտի հեռացնէ բանակցութիւններէն», գրած է Թրամփ:

Շար.ը՝ էջ 8

ՆԱԽԱԳԱՅ ԱՌՈՒ. «ԼԻԲԱՆԱՆԸ, ԶԱԿԱՌԱԿ ԴԺՈՒՐՈՒԹԵԱՆ, ԿԱՌՉԱԾ ԿԸ ՄԱՅ ԴԻՒԱՆԱԳԻՏԱԿԱՆ ԼՈՒԾՈՒՄԻՆ»

Հանրապետութեան նախագահ Ժոզեֆ Աուն Պաապտայի պալատին մէջ Արաբական լիկայի ընդհանուր քարտուղար Նեպիլ Ֆահմիի հետ իր հանդիպումի ընթացքին շեշտեց. «Իսրայէլ չյարգեց Շրջագծային բանաձեւը, եւ հարաւային Լիբանանը տակաւին ենթակայ է առօրեայ ոտնձգութիւններու, հակառակ այն իրողութեան, որ ատիկա որեւէ արդիւնք պիտի չտայ, այլ լիբանանցիներուն իրենց հողերուն ու իրաւունքներուն կառչածութիւնը պիտի աւելցնէ: Սակայն միւս կողմէ, լիբանանեան պետութեան ճշդած նպատակներու գործադրութեան չ'օգներ»:

տակներու գործադրութեան չ'օգներ»:

«Լիբանանը, հակառակ դժարութեան, կառչած կը մնայ դիւանագիտական

Շար.ը՝ էջ 8

ԱՅՅԵԼԵԼՈՎ ԹԵՅՐԱՆ՝

ԼԱՒՐՈՎ «ՌՈՒՄԻԱՆ ՅԱՆՁՆԱՌՈՒ Ե ԻՐԱՆԻ ՀԵՏ ՌԱԶՄԱՎԱՐԱԿԱՆ ԳՈՐԾԱԿՑՈՒԹԵԱՆ»

Ռուսիոյ արտաքին գործոց նախարար Սերկեյ Լաւրով երէկ այցելեց Թեհրան, ուր Իրանի արտաքին գործոց նախարար Ապապա Արադչիի հետ իր հանդիպումէն ետք տղրւած միացեալ մամուլի ասուլիսի ընթացքին յայտնեց, թէ կարելու է, որ Հորմուզի նեղուցին եւ շրջանին մէջ հարցերը իրենց նախապատերազմեան վիճակին վերադառնան:

«Ռուս աշխատաւորները քիչ-քիչ պիտի վերադառնան Իրանի մէջ Պուշաիր հիւլեական կայան», ըսաւ ան:

«Արդիւնաւետ բանակցութիւններ վարեցինք, եւ Իրանի հետ մեր գործակցութիւնը կը զարգանայ», նշեց ան՝ յայտարարելով, որ Ռուսիան յանձնառու է Իրանի հետ ռազմավարական գործընկերութեան փաստաթուղթին:

Շար.ը՝ էջ 8

ՓՈՒԹԻՆ ՄՈՍԿՈՎԱ-ՌԻԱԾԻՆԿԹԸՆ-ՓԵՔԻՆ ԵՐԱԿՈՂՄ ՅԱՆԴԻՊՈՒՄ ՄԸ ԱՌԱՋԱՐԿԱԾ Է

«Ռուսիոյ նախագահ Վլատիմիր Փութին առաջարկեց Միացեալ Նահանգներու նախագահ Տանըլտ Թրամփի եւ Զինատանի նախագահ Շի Ժինփինկի հետ յառաջիկայ ամիս եռակողմ հանդիպում ունենալ՝ քննարկելու համար Ուքրանիոյ տագնապը»: Այս մասին հաղորդեց «Ուոլ Սթրիթ Ճըռնըլ»-ը՝ վկայակոչելով աղբիւրներ:

Աղբիւրները յայտնած են, որ ռուս պաշտօնատարներ այս զաղափարը ներկայացուցած են Փեքինին, եւ չինական կողմը նշած է, որ դէմ չէ, եթէ Թրամփ անոր համաձայն է:

Շար.ը՝ էջ 8

ԱԿՆԱՐԿ

ՖՐԱՆՍԱՅԻ ՅՈՅՑԵՐԸ ԵՒ ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ ԶԳՈՒՇԱՅՈՒՄՆԵՐԸ

Համաշխարհային լրատուադաշտը հեղեղուած է Ֆրանսայի մէջ արձանագրուած անհնազանդութեան շարժումի, բողոքի ցոյցերու եւ վայրագութեամբ յատկանշուած երեւոյթներու մասին լուսաբանումներով, մեկնաբանութիւններով եւ վերլուծումներով:

Ընդհանուր համապատկերը կը կապուի անշուշտ 2027-ի նախագահական ընտրութիւններուն: Զաղաքական եւ հասարակական դաշտը բեռնաքանդ է, եւ թեկնածուներու վարկանշային ադիւսակի մրցակիցները ծայրայեղ աջի եւ ծայրայեղ ձախի ներկայացուցիչներն են:

Դարոցականներու պահանջներով սկսած բողոքի արարքները շատ արագ անցում կատարեցին քաղաքական դաշտ եւ միաւորումներ ստեղծելով յանգեցան Ֆրանսայի տարածքին դրսեւորուած երեւոյթներու:

Ներֆրանսական առումով պատահածներու պատասխանատուութիւնը ձախակողմեան շրջանակներուն եւ յատկապէս ծայրայեղ ձախ ձեւակերպումը ստացած հաւաքներուն վերագրելով Ազգային ճակատը կ'առաջադրէ ընտրական վարկանիշի նոր աստիճանաշափեր գրանցել, հարթելով իր թեկնածուին դէպի Էլիզի պալատ մուտքը: Ազգային ճակատի օրէնքը խախտողները Ֆրանսայէն տեղահանելու որոշում կայացնելու անհրաժեշտութեան մասին կը խօսի:

Զաղաքական եւ հասարակական մակարդակներու վրայ հարցը ուղղակի կը կերպրուանայ ներգաղթողներու երեւոյթին վրայ, որ երկար ժամանակէ ի վեր բանավեճի նիւթ է Ֆրանսայի քաղաքական բոլոր շրջանակներուն միջեւ: Հրատապ խնդիր է յատկապէս ապօրինի ներգաղթողներուն շնորհուած պետական ծառայութիւններու, օժանդակութիւններու թողածորարը, որ յանելաք բեռնաւորած է պետութեան պիտոճէն, որ տընտեսական տագնապին վրայ ազդած էր: Առջնօրէ կը քննարկուին կրթութեան հետ կապուած եւ համարկումի քաղաքականութեան արդիւնաւետութիւնը խնդրոյ առարկայ դարձուցած հանգամանքները:

Այս բոլորը տակաւին պիտի շարունակուին քննարկելի, քաղաքականօրէն շահարկուիլ եւ զարգանալ, որքան մօտենան նախագահական ընտրութիւնները:

Յուցարարներու եւ վայրագութեան դէպքերու հետ առնչածներու ժողովրդագրական պատկերը այս բոլորին ուղղութեամբ հետեւութիւններու կ'առաջնորդէ:

Ապօրինի ներգաղթելներու երեւոյթը համաւերոպական եւ համաշխարհային է: Կնդիրը քաղաքականօրէն կ'արժարժուի ոչ միայն Ֆրանսայի մէջ, այլ նաեւ Եւրոպայի եւ այս պարագային Միացեալ Նահանգներու:

Քանի մը առումներով ուշագրաւ էին Միացեալ Նահանգներու նախագահին եւ փոխնախագահին արձագանգները Ֆրանսայի մէջ պատահածներուն:

Փոխնախագահը յայտարարած է, որ արեւմտեան ազատականները բազմազանութեան եւ կարեկցանքի անունով Ֆրանսա եւ այլ երկիրներ բերած են Երրորդ աշխարհի մարդիկը: Անոնք անտեսած են համարկումի եւ համատեղելիութեան հիմնարար հարցերը: Այդ երկիրները գոյուշացուած էին, որ այս քաղաքականութիւնը կը յանգեցնէ նման հետեւանքներու... Ան նաեւ յոյս յայտնած էր, որ Ֆրանսան կը յաջողի կանգնեցնել տեղի ունեցողը:

Իսկ նախագահ Թրամփ յայտարարած էր, որ ներգաղթը լուրջ վնաս հասցուցած է Ֆրանսային եւ կոչ ուղղած փակելու սահմաններն ու խստացնելու վերահսկողութիւնը: Ըստ Թրամփի, ներգաղթողները կործանած են երբեքին մեծ երկիրը:

Հիմա, փորձենք նկատել այս ուղերձներուն քաղաքական առանցքները: Անմիջապէս նկատենք, որ ամերիկեան պաշտօնական յայտարարութիւնները գրեթէ կը նոյնական Ազգային ճակատի հռետորաբանութեան հետ, որ խստօրէն կը քննադատէ Ֆրանսայի իրերայաջորդ իշխանութիւններու եւ յատկապէս ձախակողմեան շրջանակներու որդեգրած ներգաղթի քաղաքականութիւնը: Եւ գանտը պատասխանատու կը նկատու այս կացութեան:

Ուղերձը հոս չ'աւարտիր սակայն: Այս յայտարարութիւններուն հիմնական նպատակը կ'առնչուի նաեւ ամերիկեան ընտրութիւններուն: Արտաքնել ներգաղթելները, փակել սահմանները եւ վերահսկողութեան տակ առնել այդ զանգուածը այն քաղաքականութիւնն է, որ այսօր կը կիրարկէ նախագահ Թրամփով գլխաւորուած վարչակարգը: Զննադատութեան ալիքը շատ սուր կերպով ուղղուած է դեմոկրատականներուն, նոյեմբերի միջանկեալ ընտրութիւններու նախաշեմին:

Երբ Թրամփ կը խօսի նախագոյուշացման մասին, խորքին մէջ կը գոյուշացնէ ամերիկեան զանգուածը, որ դեմոկրատականներու առաւելութիւն արձանագրելու պարագային, Միացեալ Նահանգներու մէջ կրնան պատահիլ Ֆրանսայի մէջ պատահածները:

Ֆրանսայի երեւոյթը այլ հանգամանքներ ալ կը ներառէ անշուշտ: Միացեալ Նահանգներ - Եւրոպա եւ այս պարագային Միացեալ Նահանգներ - Ֆրանսա յարաբերութիւններու ելեւէջները, Ուքրանիոյ պատերազմին յատկապէս Ֆրանսայի հակառուս դիրքորոշումները, Ուքրանիոյ տրամադրուող օժանդակութիւններու ազդեցութիւնը Ֆրանսայի տնտեսութեան վրայ: Այս բոլորը ունին իրենց հետեւանքները Ֆրանսայի հասարակութեան մէջ:

Այս բոլորը ուղղակի թէ անուղղակի ներառուած են պաշտօնական Ուաշինկթընի յայտարարութիւններուն մէջ եւ մտածել կու տան, որ նման երեւոյթներ Ֆրանսայէն զատ այլ երկիրներու մէջ եւս կրնան արձանագործուի՝ դպրոցական կամ հասարակական որեւէ այլ ոլորտէ բռնկելով:

«Ա.»

ՍԱԼԱՄ. «ՀԵՏԵՒԵՅԱՅ ՄԵՂՍԱԿԻՑՆԵՐՈՒ ԿԱԼԱՆԱՌՈՐՄԱՆ ՀԱՄԱՐ ՏԱՀՐ ՊԱՅՏԱՐԻ ՊԱՅԹՈՒՑԻԿ ՆԻԻԹԵՐՈՒ ՀԵՏԱՔՆՆՈՒԹԵԱՆ ԸՆԴԱԼԱՅՆՄԱՆ ԱՌՆՉՈՒԹԵԱՄԲ ՈՐԴԵԳՐՈՒԱԾ ՔԱՅԼԵՐՈՒՆ»

Վարչապետ Նաուաֆ Սալամ յայտնեց, որ կապ հաստատած է բանակի հրամանատար գոր. Ռուտուֆ Չալբալի եւ ներքին ապահովութեան ուժերու ընդհանուր տնօրէն հազարապետ-գորավար Ռայետ Ապտալլայի հետ եւ բարձր գնահատած անցնող օրերուն ընթացքին Մեծն Պէյրութի մէջ զինեալ ուժերու տեղակայման ամրապնդումը, ինչպէս նաեւ շեշտած է կարեւորութիւնը հանգստացնելու քաղաքացիները, թէ պետութիւնն ու անոր զինեալ ուժերը կը հսկեն իրենց անվտանգութեան ու ապահովութեան վրայ՝ մայրաքաղաքին մէջ տեղի ունեցած հաւաքներէն ետք, որոնք իրենց պարունակած վտանգներուն շուրջ մտավախութիւններ ստեղծած են:

Ան նաեւ ըսաւ, թէ ժողով գումարած է Ըար.ը՝ էջ 8

ՄԸՔՏԱՏ. «ԼԻԲԱՆՆԻ ԱՐԴԱՐԱԴԱՏԱԿԱՆ ՈՒ ԱՊԱՀՈՎԱԿԱՆ ՀԱՐՑԵՐՈՒՆ ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ ՄԻՋԱՄՏՈՒԹԻՒՆԸ ԼԻԲԱՆՆԻ ԳԵՐԻՇԽԱՆՈՒԹԵԱՆ ՈՒ ԱԶԳԱՅԻՆ ՈՐՈՇՈՒՄԻ ԱՆԿԱՆՈՒԹԵԱՆ ԽԱՆՏՈՒՄ Է»

Հաստատութիւնն դիմադրութեան երեսփոխանական պլոքի անդամ տողք. Ալի Մըքտատ յայտնեց. «Լիբանանի արդարադատական ու ապահովական հարցերուն լկտի միջամտութիւնը, ներառեալ Ուաշինկթընի մէջ Լիբանանի դեսպանի թղթածրարին հարցով, Միացեալ Նահանգներու արտաքին գործոց նախարար Ռուպիյի Պիմադրութեան պատկանող պայթուցիկ նիւթերու բեռնակառքի հարցով հանրապետութեան նախագահին հեռաձայնելը եւ Լիբանանի մէջ Միացեալ Նահանգներու դեսպանին խորայելացի թշնամիին հետ հաղորդակցութիւնը քրեականացնող օրէնքներու ջնջումը պահանջելը Լիբանանի գերիշխանութեան ու ազգային որոշումի անկախութեան բացայայտ խախտում է»:

Ըար.ը՝ էջ 8

ՍԸԹՐԻ. «ԼԻԲԱՆԱՆ ԅԱՅՏՆՈՒԱԾ Է ԻՍՐԱՅԷԼԻ ԵՒ ՀԸԶՊԱԼԼԱՅԻ ՊԱՅԱՆՁՆԵՐՈՒՆ ՄԻՋԵՒ»

Փոխվարչապետ Թարեք Մըթրի յայտնեց, որ Լիբանան յայտնուած է Իսրայէլի լիբանանեան հողերէն հեռանալէն առաջ Յըզպալլան զինաթափելու եւ Յըզպալլայի նախ եւ առաջ Իսրայէլի հեռացման պահանջներուն միջեւ: Մըթրի այս մասին յայտարարեց «Ժազիրա» արբանեակային պատկերասփիւռի կայանին հետ հարցազրոյցի ընթացքին:

Ան ըսաւ, որ լիբանանեան պետութեան դիրքորոշումը այն է, որ ամբողջական հեռացումն ու զենքը իր մենաշընորհը դարձնելը միաժամանակեայ պահանջներ են, որոնցմէ ոչ մէկը միւսին նախապայման է:

Փոխվարչապետը աւելցուց, որ Ուաշինկթըն մինչեւ հիմա բաւարար ճնշում չբանեցուց Իսրայէլի վրայ, որպէսզի իր ստանձնած յանձնառութիւնները գործադրէ, եւ կառավարութիւնը զենքը իր մենաշընորհը դարձնելու թղթածրարին մէջ յառաջընթաց չարձանագրեց:

Մըթրի ըսաւ, որ Թուրքիան պատրաստ է Յըզպալլայի եւ Իրանի հետ երկխօսութեան օգնելու, եւ Լիբանան Միջազգային դրամական ֆոնտին հետ համաձայնութեան եզրին կը գտնուի՝ նշելով, որ այդ մէկը արաբական եւ միջազգային օժանդակութիւններ ստանալու ճամբան կը հարթէ:

Ան Իսրայէլը ամբաստանեց բանակցութիւնները իր եւ լիբանանեան պետութեան միջեւ Յըզպալլայի դէմ դաշինքի յայտարարման համար օգտագործելու փորձի մը՝ աւելցնելով, որ լիբանանցի բանազնացները այդ թա-

կարող չինկան եւ առաջարկուած թղթածրարներէն առաջ խորայելեան հեռացման վրայ պնդեցին:

ԹԵՐԱԿԱՆ ԴԵՐԱԿԱՏԱՐՈՒԹԵԱՆ ՄԱՍԻՆ

Անդրադառնալով Անգարայի դերակատարութեան՝ Մըթրի յայտնեց, որ Թուրքիան կը զօրակցի զենքը պետութեան մենաշընորհը դարձնելու լիբանանեան դիրքորոշման, այդ նպատակի իրագործման համար Յըզպալլայի հետ երկխօսութեան կոչ կ'ուղղէ եւ պատրաստակամութիւն կը յայտնէ այդ առնչութեամբ օգնելու:

Անգարա լիբանանեան կողմին նաեւ պատրաստակամութիւն յայտնած է Իրանի հետ երկխօսութեան օգնելու, եթէ Լիբանան այդ մէկը ուզէ՝ աւելցնելով, որ այդ երկխօսութիւնը կրնայ օգնէլ Յըզպալլայի խնդրի լուծման:

Մեկնաբանելով Իսրայէլի նկատմամբ Թուրքիոյ դիրքորոշումը՝ Մըթրի այն կարծիքը յայտնեց, թէ Անգարան կ'ուզէ իսրայէլեան ուժին հետ գտնել հաւասարակշռութիւն մը, որուն Լիբանանը կարիք ունի՝ նշելով, որ ատիկա Թուրքիոյ Իսրայէլի դէմ պատերազմի մէջ մտնելը չի նշանակել:

ԼԻԲԱՆԱՆԵԱՆ ԿԱՐՃ ԼՈՒՐԵՐ

●«ԼԵԴԱՆՈՆ ՖԱՅԼԶ» իմացած է, թէ այսօր ուժանիւթի նախարար Ծօ Ստիի եւ քաթարեան թէքնիք խումբին միջեւ պիտի գումարուի վճռական ժողով մը՝ այդ թղթածրարին մէջ գործնական քայլերը ճշդելու եւ յառաջ ընթանալու յստակ մեքանիզմ մշակելու համար: Ըստ տեղեկութիւններուն, ժողովը պիտի գումարուի դռնփակ, եւ կը սպասուի, որ քաթարեան նախաձեռնութեան ճակատագիրն ու ապագան ճշդէ:

●ՊԱՐԻՒՐԵՐ «Ժուփուրիա» օրաթերթին. «Ուաշինկթըն յաջողեցաւ Ֆլորիտայի մէջ Լիբանանի եւ Իսրայէլի միջեւ զինուորական բանակցային ժողովի թուականը հաստատել՝ խոչընդոտներէն անկախ, սակայն թուականի ճշդումը անպայման լիբանանեան զինուորական պատուիրակութեան ներկայացնել մտադրած պահանջներուն Իսրայէլի կողմէ դրական ընկալում չի նշանակել, մասնաւոր

այն պահանջներուն, որոնք կը վերաբերին փորձնական շրջանի ընդլայնման»:

●«ԱՍԱՍ»՝ մեքերելով եւրոպական տեղեկութիւններ. «Հարիրաւոր քաղաքայիններ եւ զինուորականներ պիտի մասնակցին եւրոպական առաքելութեան, որ սահմանափակուած է Լիթանի գետի հիւսիսով՝ առանց անկէ հարաւ որեւէ անցումի: Անոնց առաքելութիւնը խաղաղ է եւ ոչ մարտական, ինչ որ զանոնք որեւէ տեղական խումբի հետ ճակատումի մէջ չի դնել, եւ անոնց յարաբերութիւնները սահմանափակուած են պետական իշխանութիւններով ու անոնց զինուորական անձնակազմերով»:

●ԿԱՌԱՎԱՐԱԿԱՆ հեղինակութիւն մը «Ախպար» օրաթերթին. «Լիբանանին Միացեալ Նահանգներէն եւ արեւմտեան ու արաբական կողմերէն հասած պատգամներուն հասարակ յայտարարը Իսրայէլի եւ Իրանի միջեւ որեւէ հաւանական ճակատումի մը միջամտելէ «զգուշացում»-ն է, ինչպէս նաեւ զգուշացնելը, թէ իսրայէլեան հակադարձութիւնը կոշտ պիտի ըլլայ»:

●«ԱՆՊԱՐ» օրաթերթ. «Ֆրանսայի արտաքին գործոց նախարարին հետ ժողովները ցոյց տուին, թէ Փարիզ Պէյրութին նման կը յուսայ, որ կ'արձա-

նագրուի զարգացում մը, որ ՖԻՆԻԼԻ-ի առաքելութեան երկարածգումը կ'արտօսէ, սակայն որեւէ կարողութիւն չունի ազդելու: Կարելորագոյնը այն է, որ Ֆրանսան Լիբանանի նման չյաջողեցաւ զօրակցի ենթարկել միջազգային եւ արաբական բաւարար աջակցութիւն Միացեալ Նահանգներու վրայ ճնշում բանեցնելու եւ անոնց դիրքորոշումը փոխելու համար»:

●«ԼԵԴԱՆՈՆ ՖԱՅԼԶ»՝ «Լաւատեղեակ աղբիւրները կը հաղորդեն, որ Միացեալ Նահանգներն ու Իսրայէլը կտրուկ կերպով կը մերժեն Լիբանանի մէջ ՄԱԿ-ի ժամանակաւոր ուժերու՝ ՖԻՆԻԼԻ-ի լիազօրութիւնը երկարածելու հարցը, մինչդեռ եւրոպական ջանքեր կը գործադրուին ստեղծելու համար նոր մեքանիզմ մը, որ եւրոպական Միութեան կ'արտօսէ այլընտրանքային դեր խաղալ միջազգային ուժերու առաքելութեան աւարտէն ետք: Այս ծիրին մէջ, լիբանանեան եւ իսրայէլեան բանակներուն միջեւ ուղիղ կապ հաստատելու ամերիկեան պնդումը կը մեկնաբանուի իբրեւ ՖԻՆԻԼԻ-էն ետք եկող փուլի նախապատրաստման մաս եւ ուժերու դուրսբերումէն ետք հարաւային Լիբանանի մէջ բախումներու հաւանականութիւնը նուազեցնելու միջոց»:

Ըար.ը՝ էջ 8

ՖԱՆԱՐԻ ԵՒ ԶԻԱՅԹՐԻԷԻ ՄԻՋԵՒ «ՓԱՊՈՒՂ»-Ի ՄԸ ՓՏՆՈՒԵՑԱՒ

«Էլ.Պի.Սի.»-ի տեղեկութեան համաձայն, Ֆանարի քաղաքապետութեան ոստիկանները Հիւսիսային Մթնի Ֆանար եւ Չիյաթիէ շրջաններուն միջեւ գտնուող անտառի մը մէջ փապուղի մը յայտնաբերած են եւ այդ մասին տեղեկացուցած լիբանանեան բանակը:

Բանակի գաղտնի սպասարկութենէն զինուորներ անմիջապէս նշեալ վայր եկած են՝ սպասելով փապուղիի խուզարկման ու անոր բնոյթի ճշդման համար բանակի ճարտարապետական բաժանմունքէն անդամներու ժամանումին:

Ֆանարի քաղաքապետ Միշէլ Սալամէ «Նաշրա» կայքին յայտնեց, որ լիբանանեան բանակը կը հետեւի այդ հարցին:

Ան նշեց, որ քաղաքապետարանը փապուղիի մը գոյութեան մասին տեղեկութիւն ստացած է եւ քաղաքապետութենէն ոստիկաններ ուղարկած նշեալ վայր, անկէ ետք լիբանանեան բանակը տեղեակ պահուած է:

Քաղաքապետը աւելի ուշ ալ «Ժաուիտ»-ին յայտնեց. «Նախնական տեղեկութիւններու համաձայն, յայտնաբերածը սկիզբն է փապուղիի մը, որ շրջանին մէջ կը փորուէր: «Էլ.Պի.Սի.» հաղորդեց, որ Նախնական տուեալներու համաձայն, ի յայտ եկած է, որ «փապուղի»-ն ոչ աւելի քան 10 մետր երկարութեամբ փոս մըն է, եւ զինուորական նպատակներու համար օգտագործուած ըլլալու որեւէ ցուցանիշ գոյութիւն չունի:

Լիբանանեան բանակը աւելի ուշ յայտարարեց, թէ յայտնաբերուած փապուղին շուրջ 13 մետր է՝ 5 մետր հորիզոնական եւ 8 մետր ուղղահայեաց, եւ որեւէ զենք կամ զինամթերք չի պարունակել: Այնտեղ փորելու անձնակազմը գործիք գտնուած է, ինչպէս նաեւ զայն փորելուն մեղսակցութեամբ կասկածելի մը ձեռքբախուած է:

Բանակը ըսաւ, որ հետաքննութիւնը կը շարունակուի՝ պարզելու համար, թէ անիկա ինչի՞ համար կ'օգտագործուէր:

Ս. ՆՇԱՆ ՄԱՅՐ ԵԿԵՂԵՑԻՈՅ

ԱՆՈՒՄՆԱԿՈՇՈՒԹԵԱՆ ԵՒ ՀԻՄՆԱԴՐՈՒԹԵԱՆ

175

ԱՄԵՆԱԿԻ ԱՌԻԹՈՎ

«ՔԵՐՄԷՍ»

Շաբաթ, 24 Հոկտեմբեր 2026

Երեկոյան ժամը 5:00-ին

Գեղարուեստական յայտագիր՝

«ՎԵՐԱՇՆՈՒՆԴ» Նուագախումբ
Հ.Բ.Ը.Մ - Հ.Ե.Ը «ԱՐԻՆ» Պարախումբ
Համազգայինի «ՏԱՄԻՏՏՈՒ»
Տիուախարներու համույթը
Ս. Նշան Մայր եկեղեցւոյ
Երիտասարդաց Նուագախումբ

Մուտքը Ազատ

Փոխադրամիջոցը եւ կարատունը ապահովուած ղիմել՝ Ռաֆֆի Թորոսեան 03 282 420

Հանդիսարար Ս. Եւ. Ամանի Պատարագ եւ աւանդական մատաղի օրհնութիւն,

«Գիւտ Խաչի» Կիրակի՝
25 Հոկտեմբեր 2026

Պիտի պատարագ՝ եւ քարոզ՝
ԳԵՐՇ. Տ. ՇԱԿԷ ԱՐՔ. ՓԱՆՈՍԵԱՆ
Առաջնորդ Լիբանանի Հայոց Թեմի

Սուրբ պատարագ՝ ժամը 9:30
Քարոզ՝ ժամը 10:30
Մատաղօրհնէք՝ ժամը 11:30

Սիրով կը հրաւիրենք ձեզ ներկայ գտնուելու հոգեպարար արարողութեանց:

Թաղական հորիւորդ
Ս. Նշան Մայր եկեղ.

Աղցանց Լսարան

Շաբաթ, 21 Նոյեմբեր 2026-ին, Պէյրութի ժամանակացոյցով ժամը 19:00-ին:

Մասնակցութեան համար գրել minas777@gmail.com եւ նամակի կամ +374 70 80 70 50 համարին (WhatsApp)

Թուային ենթակառոյց՝ իբրեւ ազգային ռազմավարութիւն. հայերէնով ապրող սերունդներ Հայաստանի եւ Սփիւռքի մէջ

Կը գեկուցեն՝ Vlume-ի համահիմնադիրներ՝ Մարտիկ Չոլաքեան եւ Ռազմիկ Հարուն

Հովանաւորութեամբ՝ Գերշ. Տ. Շահէ Արք. Փանոսեանի Առաջնորդ Լիբանանի հայոց թեմի

Կազմակերպութեամբ՝ Համազգային, Նոր Սերունդ, ՀՔԸՄ - ՀԵԸ Անդրանիկ եւ ԲԼԵՆԱՆ մշակութային միութիւններուն

ԻՐԱՆ ԳԱՊԱԲԵԹԻՄ - ՏԷՏԷԹԻՄ, Ի նուիրում

ՅՈՒՇ ԵՐԵԿՈՅ

Խոսք կ'աւանդէ Տիկլին Սեդա Խաթրիեան-Մարկոսեան

• Գեղարուեստական յայտագիր

Մասնակցութեամբ՝ իրաւաւահայ արուեստագէտներու

• Տեսլիկի գոցադրութիւն

Սեպտեմբեր 17-ին Տեղեկութիւնները կը մատուցուին Բոսնիայի նուիրում իր բանաստեղծական «Քարի լոյս» հատորը:

Տեղի կ'ունենայ Երեւանի, 22 հոկտեմբեր 2026 ին, Երեւանի մարզի 8:00 ին, «Յակոբ Տէր Մեղրիսեան» թատերասրահին մէջ:

Դրախորհում է մշակութային համարութիւն:

ԵՐԿՈՒ ԴԻՏԱՐԿՈՒՄՆԵՐ

Անցնող օրերուն տեղի ունեցան ուշագրաւ երկու զարգացումներ՝ անոնցմէ առաջինը կը վերաբերէր Միացեալ Նահանգներ-Ռուսիա, իսկ երկրորդը՝ Ազրայէճան-Թուրքիա յարաբերութիւններուն:

Միացեալ Նահանգներու եւ Ռուսիոյ նախագահներ Տաւըլտ Թրամփն ու Վլատիմիր Փութինը 9 հոկտեմբերին հեռաձայնային զրոյցի մը ընթացքին համաձայնութիւն ձեռք բերին Ռուսիոյ կողմէ ամերիկեան եւ համաշխարհային շուկայ քարկողի եւ նաւթամթերքի մատակարարման շուրջ: Թրամփ, այս ծիրին մէջ, 17 հոկտեմբերին հրապարակեց հրամանագիր մը, որ Ռուսիոյ կը շնորհէ ազատումներ անցեալ 18 սեպտեմբերին իր ստորագրած օրէնքի հիմամբ որդեգրուած բազմաթիւ պատժամիջոցներէ, սահմանափակումներ եւ տուրքեր:

Այսպիսով, այդ նոր օրէնքով նախատեսուած հակառուսական քայլերու կիրարկումը կասեցուած պիտի մնայ՝ մինչեւ Թրամփի կամ արտաքին գործոց նախարար Մարքո Ռուպիոյի հետագայ տնօրինումները՝ իմա կամքը:

Սպիտակ տան ղեկավարին ստորագրած հրամանագիրի մէջ վերոնշեալ բացառութիւններու աւարտին վերաբերող որեւէ ժամկետ չի նշուիր, սակայն, Ռուպիո ղիտել տուաւ, Թրամփի այդ գծով արժեւորումը պիտի կատարէ 60 օրուան ընթացքին:

Անիկա հաստատաբար ուժի մէջ պիտի մնայ մինչեւ 3 նոյեմբեր՝ Միացեալ Նահանգներու մէջ Քոնկրէսի միջանկեալ ընտրութիւններու թուակաւը, որովհետեւ ամերիկեան կողմը այս համաձայնութիւնը կնքեց ընտրական հաշիւներէ մղուած՝ մինչեւ ընտրութիւններու օրը Միացեալ Նահանգներու մէջ վառելանիւթերու գիները նուազեցնելով, քուէարկողները գոհացնելու եւ անոնց քուէները ապահովելու նպատակով: Անիկա պայմանական է ու ժամանակաւոր. Ռուսի կարելի չէ բացառել, որ այս սահմանափակումները շուրջ ամիս մը ետք վերականգնուին:

Այս համաձայնութեամբ Ուաշինկթընը Քիեւին դաւաճանեց, իսկ Մոսկւան՝ Թեհրանին, որովհետեւ համաձայնութիւնը մէկ կողմէ Ռուսիոյ դէմ հաստատուած ֆինանսական խոցնդոտները կը վերացնէ՝ թեթեւցնելով Մոսկուայի վրայ ճնշումը, իսկ միւս կողմէ՝ Յորմուզի նեղուցին վրայ իրանեան վերահսկողութեան հաստատման միտք բանին՝ վառելանիւթերու գիներու վրայ ազդեցութիւնը, կը չեղոքացնէ կամ առնուազն կը տկարացնէ: Իրողութիւն մը, որ հաւանաբար այն զխաւարը պատճառներէ մէկն էր, որ Ռուսիոյ արտաքին գործոց նախարար Սերգեյ Լաւրովը մոլեց Իրանի դէմ պատերազմի ծագումէն ետք առաջին անգամն ըլլալով՝ 19 հոկտեմբերին Թեհրան այցելելու՝ անհրաժեշտ բացատ-

ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ-ՌՈՒՍԱԿԱՆ ՆԱԽԱՅԻՆ ՀԱՄԱՁԱՅՆՈՒԹԻՒՆԸ

Ամերիկայի Միացեալ Նահանգներուն եւ Ռուսիոյ միջեւ նաւթային համագործակցութեան վերջին զարգացումները կրնան փոխել ոչ միայն նաւթի գիներու հաշուարկը, այլեւ Ռուսիոյ՝ Արեւմուտքին հետ յարաբերութիւնները, Հարաւային Կովկասի ուժային հաւասարակշռութիւնը եւ Միջին Արեւելքի քաղաքական օրակարգը:

Սակայն հրապարակուած յայտարարութիւնները տակաւին չեն հաստատեր լայնածաւալ ռազմավարական համաձայնութեան մը գոյութիւնը: Ռուսի այս զարգացումը պէտք է դիտարկել զգուշութեամբ՝ զանազանելով փաստուածը ենթադրութենէ եւ տնտեսական գործարքը՝ քաղաքական մերձեցումէն:

Հարաւային Կովկասը

Հարաւային Կովկասը կը կապէ Կասպից ծովու աւազանի երկիրները Թուրքիոյ, Մեծ Ծովուն եւ Եւրոպական շուկաներուն հետ: Ռուսական ուժանիւթային արտածումներու վերականգնումը կրնայ անմիջական կամ անուղղակի ազդեցութիւն ունենալ Հայաստանի, Վրաստանի եւ Ազրայէճանի տնտեսական ու քաղաքական հաշուարկներուն վրայ:

Ազրայէճան. Ռուսական նաւթի եւ վառելանիւթի աւելի մեծ ծաւալներու վերադարձը կրնայ սաստկացնել մրցակցութիւնը եւ ճնշել միջազգային գիներու վրայ: Այս պարագային Ազրայէճանի նաւթային եկամուտները կրնան նուազիլ, մանաւանդ եթէ գիներու անկումը ըլլայ երկարատեւ:

Սակայն Ազրայէճանի ռազմավարական արժեքը չի սահմանափակուիր նաւթով: Անոր դերը՝ Կասպից ծովու պաշարները Վրաստանի եւ Թուրքիոյ միջոցով Եւրոպական շուկաներուն կապելու գործին մէջ, կը մնայ կարեւոր: Բնական կազի մատակարարումները եւ ռուսական նաւթամթերքները նոյն շուկան չեն ներկայացներ եւ նոյն ենթակառոցներուն չեն ապաւինիր:

Վրաստան կը մնայ Կասպից ծովու եւ Եւրոպական շուկաներուն միջեւ կարեւոր տարանցիկ օղակ: Ռուսիա-Ամերիկա յարաբերութիւններու բարելաւումը կրնայ փոխել առեւտուրի պայմանները, բայց պարտադիր չէ, որ նուազեցնէ Վրաստանի դերը:

Եւրոպայի մատակարարման արդիւրները բազմազանեցնելու ձգտումը կրնայ շարունակել կարեւորութիւն տալ Հարաւային Կովկասի ուղիներուն: Այստեղ վճռորոշ պիտի ըլլան ենթակառոցներու ներդրումները, տարանցման անվտանգութիւնը եւ տարածաշրջանի կարողութիւնը՝ ապահովելու իր տընտեսական նշանակութիւնը:

Հայաստան. Եթէ միջազգային գիներու նուազումը հասնի ներքին շուկային, աւելի մատչելի վառելանիւթը կրնայ մեղմացնել Հայաստանի փոխարդութեան եւ արտադրութեան ծախսերը: Սակայն Երեւանի քաղաքական հաշուարկները աւելի բարդ են: Ան

կը փորձէ բազմազանեցնել իր արտաքին յարաբերութիւնները՝ հաշուի առնելով Ռուսիոյ հետ կապերը, Արեւմուտքին հետ յարաբերութիւնները եւ Թուրքիոյ ու Ազրայէճանի հետ կարգաւորման գործընթացները:

Եթէ համագործակցութիւնը մնայ տնտեսական, Հայաստանի վրայ ազդեցութիւնը կրնայ սահմանափակ ըլլալ: Իսկ եթէ անիկա վերածուի աւելի լայն համաձայնութեան մը, կրնայ փոխուիլ մեծ տերութիւններու վարքագիծը տարածաշրջանին մէջ:

Միջին Արեւելքը միաժամանակ նաւթի արտադրութեան, միջազգային փոխարդութեան եւ ռազմական հակամարտութիւններու կեդրոն է: Հետեւաբար ռուսական մատակարարումներու աճը պէտք է դիտարկել ոչ միայն շուկայի, այլեւ անվտանգութեան տեսանկիւնէն:

Մեծաւան Արաբիա եւ Ծոցի երկիրներ

Ռուսական նաւթամթերքներու ընդլայնումը կըրնայ ճնշել գիներուն վրայ եւ նուազեցնել Մեծաւան Արաբիոյ ու Ծոցի երկիրներու եկամուտները, եթէ առաջարկը աճի աւելի արագ, քան՝ պահանջարկը:

Սակայն տարածաշրջանային պատերազմները, արտադրութեան խափանումները կամ նաւթատար նաւերու երթեւեկութեան սահմանափակումները կրնան գիները բարձր պահել՝ հակառակ ռուսական մատակարարումներու աճին:

Իրան. Պատժամիջոցներու քաղաքականութեան նոր հարցադրումներ

Ռուսիոյ նկատմամբ սահմանափակումներու մեղմացումը կրնայ Թեհրանի մէջ հարց բարձրացնել, թէ արդեօք Ուաշինկթըն պատրաստ է տնտեսական նկատառումներու հիման վրայ վերանայելու պատժամիջոցներու որոշ դրոյները:

Սակայն Իրանի պարագան տարբեր է՝ իր բանակցային պայմաններով, տարածաշրջանային դերակատարութեամբ եւ անվտանգութեան հարցերով: Ռուսիոյ նկատմամբ որեւէ մեղմացում ինքնաբերաբար չի նշանակեր Իրանի նկատմամբ նոյն քաղաքականութեան կիրարկումը:

Միաժամանակ ռուսական-ամերիկեան յարաբերութիւններու բարելաւումը կրնայ Ուաշինկթընին նոր միջոցներ տալ Միջին Արեւելքի լարուածութիւնը նուազեցնելու համար:

Հորմուզի նեղուցը. Ուժանիւթի անվտանգութեան վճռորոշ կէտը

Հորմուզի նեղուցով նաւերու անվտանգ երթեւեկութիւնը կը մնայ վճռորոշ: Ռազմական գործողութիւններու կամ յարձակումներու շարունակութիւնը

ԿԱԶԱԵՆ ԳԱՎԼԱԳԵՆՆ

Շար.ը՝ Էջ 6

ԵՐԿԱՐ ԱՊՐԻ ՓԱՇԵՆԵԱՆԻՆ «ԺՈՂՈՎՐԴԱՎԱՐՈՒԹԻՒՆԸ». ԲԱՆՏԵՐԸ ԿԸ ԼԵՑՈՒԻՆ ԴԻՄԱՏԵՏՐԵԱՆ ՔՆՆԱԴԱՏՆԵՐՈՎ

Նիկոլ Փաշինեան բացարձակ անհանդուրժող է իւրաքանչիւր անձի նկատմամբ, որ իրեն համաձայն չէ, թէեւ յաճախ կը ներկայանայ իբրեւ ժողովրդավարութեան անխոնջ ջատագով ու պաշտպան:

Հարիւրաւոր օրէնքներ, որոնց կարգին՝ սահմանադրութեան բազմաթիւ դրոյթներ խախտելէ զատ, Փաշինեան իրահանգած է անվտանգութեան աշխատակիցներուն ձերբակալել Պիմատետրի վրայ գինք քննադատողները: Իսկ արտերկրի մէջ նմանատիպ մեկնաբանութիւններ ընող օտարները կրնան ներառուիլ իշխանութիւններու «Սեւ ցանկ»-ին մէջ՝ զրկուելով Հայաստան մուտք գործելու կարելիութենէն կամ ձերբակալելով հազիւ Հայաստան հասած:

Ահա թէ ի՞նչ տեղի ունեցաւ Լոս Անճելըսի մէջ քնակող Անուշ Նահճեանին հետ, որ Հայաստանի քաղաքացի չէ, այլ՝ Միացեալ Նահանգներու: 24 ապրիլ 2025-ին Անուշ իր դիմատետրեան էջին վրայ բաժնեկցած էր Փաշինեանը քննադատող այլ անձի մը գրառումը՝ աւելցնելով իր մեկնաբանութիւնը. «Վերջացուցէ՛ք Նիկոլի քլանին թրքական խաղալիքը»:

Անուշին խիստ խօսքերը զգացական պոռթկում էին՝ ի պատասխան Փաշինեանի կողմէ Հայոց ցեղասպանութեան փաստերը կասկածի տակ առնելուն: Սակայն շատ աւելի դատապարտելի է, երբ ինքնին վարչապետը լկտի բռնութեան կոչեր կ'ուղղէ իր քաղաքական հակառակորդներուն հասցեին: Այնուամենայնիւ, Հայաստանի մէջ ոչ մէկ դատաւոր կը համարձակի գինք պատասխանատուութեան ենթարկել իր արձանագրած խախտումներուն համար:

Աւելի քան տարի մը անց՝ 13 յուլիս 2026-ին, հազիւ Հայաստան հասած, Երեւանի օդակայանը Անուշը ձերբակալեցին՝ առանց որեւէ բացատրութեան: Չինք տեղափոխեցին Երեւան քաղաքի ոստիկանութեան բաժանմունքներէն մէկը, ուր պահեցին ութ ժամ, ապա ազատ արձակեցին՝ մինչեւ դատաքննութեան մատարը: Մինչնոյն ստեն անոր նկատմամբ կիրարկուեցան երկիրը լքելու արգելք:

Ըլլալով Միացեալ Նահանգներու քաղաքացի՝ Անուշ աջակցութիւն ստանալու նպատակով դիմեց Երեւանի մէջ Միացեալ Նահանգներու դեսպանատնին: Սակայն դեսպանատան աշխատակիցը բաւարարուեցաւ միայն տեղացի փաստաբաննէ-

րու ցանկ մը տրամադրելով: Կը կարծեմ՝ աշխատակիցը պատշաճ օգնութիւն չէ ցուցաբերած: Դեսպանատնը պէտք էր հետաքրքրուէր Անուշին վիճակով եւ ջանքեր գործադրէ՝ իբրեւ Միացեալ Նահանգներու քաղաքացի, անոր իրաւունքներուն պաշտպանութիւնը ապահովելու համար:

Անուշ անձամբ տեղացի փաստաբանի մը դիմեց եւ շուրջ երկու ամիս ետք կանգնեցաւ դատարանին առջեւ: Իրեն կը պարտադրէին ընդունիլ մեղադրանքը 2025 թուականին Պիմատետրի վրայ կատարած գրառման համար. փաստաբանն ալ խորհուրդ տուաւ. ենթարկուիլ: Անոր նկատմամբ նշանակուեցաւ տուգանք՝ 2000 տոլարին համարժեք դրամի չափով՝ փաստաբանական ծառայութիւններու համար վճարուած հազարաւոր տոլարներուն կողքին:

Անուշ Հաճեան նոյն օրը վճարեց տուգանքը, ստացաւ անորոգագիրը, եւ իրեն տեղեկացուցին, որ կրնայ անարգել հեռանալ երկրէն: Այրուհանդերձ, երբ ան փորձեց ինքնաշարժով անցնիլ Վրաստան, Հայաստանի սահմանապահ ծառայութիւնը կեցուց գինք՝ թոյլ չտալով շարունակել ճամբան, նոյնիսկ երբ ցոյց տուաւ դատարանին տրամադրած ազատման փաստաթուղթը: Տեղոյն ոստիկանութեան բաժնին մէջ շուրջ երկու

ժամ պահելէ ետք միայն իրեն արտօնութիւն տրուեցաւ հատել Վրաստանի սահմանը:

Իսկապէս զարմանալին այն է, որ պետական պաշտօնեաները, ըստ ամենայնի, կը վերահսկեն Հայաստանի եւ սփիւռքի բազմաթիւ հայերու դիմատետրեան էջերը՝ Փաշինեանի հասցեին հեղուք քննադատական մեկնաբանութիւններ յայտնաբերելու եւ անոնց հեղինակները հետապնդելու նպատակով: Կարելի էր ենթադրել, որ կառավարութիւնը աւելի հրատապ խընդիրներ ունի լուծելու, քան՝ մարդոց դիմատետրեան էջերուն հետեւիլը:

Անուշը բախտաւոր էր, որ ջլայտնուեցաւ բանտը: Սակայն բազմաթիւ այլ անձեր ձերբակալուած են դիմատետրեան գրառումներուն պատճառով:

Ստորեւ կը ներկայացնենք քանի մը օրինակներ. Փաշինեանի յայտնի քննադատ Արթուր Դանիէլեան ձերբակալուեցաւ նախորդ շաբաթ՝ Պիմատետրի մէջ զայն «վիժածք» անուանելէ ընդամենը ժամեր անց:

Թատերագիր Վահրամ Սահակեան ձերբակալուեցաւ սեպտեմբեր 29-ին. անոր մեղադրանք առաջարկուեցաւ 2025 թըլականին յունուարին կատարած դիմատետրեան գրառումով «ատելութիւն, անհանդուրժողականութիւն եւ թշնամանք» հրահրելու համար: Անոր նկատմամբ սահմանուեցան վարչական վերահսկողութիւն, եւ ան ազատ արձակուեցաւ Պիմատետրի մէջ գրառումներ ընելէ ձեռնպահ մնալու պայմանով:

Արտակ Աւետիսեան արդարացուեցաւ անցեալ ամիս՝ մայիսին ձերբակալուելէ ետք: Սկիզբը իրեն «ատելութեան խօսքի» մեղադրանք առաջարկուած էր, որ աւելի ուշ փոխարինուեցաւ ծանրացուցիչ հանցամասքներով՝ «խուլիկանութեան» յորհածով: Խորհրդարանական ընտրութիւններու քարոզարշաւին ընթացքին ան Պիմատետրի մէջ կոշտ կերպով քննադատութեան ենթարկած էր Փաշինեանը:

Փետրուարին ձերբակալուեցաւ եւ խուլիկանութեան համար մեղադրուեցաւ այլ ընդդիմախօս մը՝ «Թիքթիք»-ի մէջ Փաշինեանի մասին վիրաւորական տեսանիւթ հրապարակելէ

ՅԱՐՈՒՅ ՍԱՍՈՒՆԵԱՆ

Շար.ը՝ Էջ 6

ԱՊՐՈՒԱԾ ՕՐԵՐ

Թ. ՄԱՅՐՍ ԵՒ ԼՕԽ-Ի ԻՐ ԸՆԿԵՐՈՒՀԻՆԵՐԸ

Ընթերցողին: Ապրուած Օրեր» անունը նոր չէ: 1948-ին նոյն անունով լոյս տեսած է Արմէն Գարոյի գիրքը: Այս գրութիւնները անոր շարունակութիւնը չեն, այլ ուրիշ ժամանակի ու սերունդի ապրուած օրեր: Տարիներու ընթացքին կուտակուած այս յուշերը իմ կեանքիս պատառիկներն են, բայց նաեւ՝ մեր հաւաքական հայկական կեանքէն համեստ մաս մը: Անոնց մէջ կան օսմանահայ ընտանիքիս համա ու հոտը, սփիւռքեան ու հայաստանեան իրականութիւնները, հինը՝ նորին կողքին: Այս ամառ որոշեցի սկսիլ գրի առնել անոնցմէ որոշները: Յուսամ անոնց մէջ դուք ալ ձեզմէ բան մը գտնէք:

Մանկութեանս եւ պատանեկութեանս տարիներուն մայրս իր հին «Վոլզուակըն»-ով յաճախ ընկերուիկները կը հաւաքէր ու ԼՕԽ կը տանէր: Հոն՝ Ռիթան, Կարինէն, Սեդաները, Սօսէն, Երբեմն՝ մէկը, երբեմն միւսը: Ես ալ, տան մէջ այդ երթուղարձին վարժուած, երբեմն քիթիս տակէն կատակով կ'ըսէի.

Հայկական ձեռարուեստը՝ ԼՕԽ-ի Ձեռարուեստի կեդրոնին մէջ: Լուսանկար՝ Սայմըն Մաքընթրըլ:

- Նորէն ժողովի:
- Մայրս գրեթէ միշտ նոյն պատասխանը կու տար.
- Մեր ԼՕԽ-ի Ձեռարուեստի յանձնախումբը ժողով չ'ըներ:

Մենք գործ կ'ընէինք:

Ու կը մէկնէր:

Այն ատեն այդ նախադասութեան մասին առանձնապէս չէի ծանոթանար: ԼՕԽ-ը մեր կեանքին բնական մէկ մասն էր: Ժողովներ կային, ձեռնարկներ կային, կիներ կային, որոնք շարունակ տեղ մը կ'երթային, բան մը կը կազմակերպէին: Մեզի համար այդ բոլորը սովորական էին: Միայն տարիներ ետք սկըսայ հասկնալ, թէ մօրս այդ կարծ պատասխանը որքա՛ն ճիշդ կը նկարագրէր իր եւ իր ընկերուիկներուն ըրածը:

ԼՕԽ-ի Շրջանային վարչութիւնը կը նշանակէր Ձեռարուեստի յանձնախումբը: Տարբեր տարիներու ընթացքին անոր կազմը բնականաբար կը փոխուէր, բայց այն տարիներուն գործին շուրջ հաւաքուած հիմնական խումբին մաս կը կազմէին՝ Ռիթա Պոստոյեանը, Կարինէ Ալեքսանեանը, մայրս՝ Մալվին Արտալեանը, Սեդա Թորիկեանը, Սեդա Մետրոպեանը եւ Սօսէ Պոյաճեանը: Անուններ, որոնք ինծի համար պաշտօնական արձանագրութիւններու անուններ չէին: Մօրս ընկերուիկներն էին: Մարդիկ, որոնք հեռաձայնները կը հնչէին մեր տան մէջ, որոնք հետ մայրս կը հանդիպէր, կը ծրագրէր, թերեւս երբեմն կը վիճէր եւ յաջորդ օրը դարձեալ գործի կը լծուէր:

Տարիներ ետք ԼՕԽ-ի արհիւներուն մէջ գտայ պատմութիւնը, թէ ինչպէ՛ս սկսած էր այդ բոլորը:

1976-ի Էշրէֆիէ-Նապաա ռմբակոծումներու ծանր օրերն էին: Սննդանիւթերը հետզհետէ կը պակսէին, գործերը կանգ առած էին, իսկ ժողովուրդը մատնուած էր անորոշութեան եւ տագնապի: ԼՕԽ-ի դարմանատունն ու գրասենեակը, որոնք կը գտնուէին ԼՕԽ-ի ապագայ աշխատանոցին եւ ձեռարուեստի կեդրոնին տեղը, առաւօտ կանուխէն մինչեւ փակուելու ժամը լեցուն կը մնային կիներով: Անոնք իրենց սննդաբաժինը առնելէ ետք ալ չէին ուզեր մէկնիլ: Կը մնային, կը խօսէին, կը պատմէին, կը զանգատէին: ԼՕԽ-ի ընկերուիկները կը յորդորէին, որ տուն վերադառնան ռմբակոծումները չսաստկացած, բայց շատեր կը նախընտրէին մնալ ԼՕԽ-ի համեստ, բայց իրենց համար ապահով յարկին տակ:

Այդ օրերուն պարզ հարցում մը սկսաւ ԼՕԽ-ի պատասխանատուները մղել մտորումներու՝ ինչպէ՛ս զբաղեցնել այս կիները:

Այդ հարցումէն ծնաւ գաղափարը՝ ստեղծելու հայկական ձեռագործի աշխատանոց մը, ուր կիները կրնային մինչեւ կէսօր մնալ, աշխատիլ եւ ապա տուն վերադառնալ: 4 յունիս 1976-ին Սոֆիա Յակոբեան ազգային վարժարանի դասարաններէն մէկուն մէջ տեղի ունեցաւ առաջին հանդիպումը՝ Պուրճ Զամուտի ձեռարուեստի մասնագետ կիներուն եւ ԼՕԽ-ի ներկայացուցիչներուն միջեւ, եւ պատրաստուեցաւ սկզբնական ծրագիրը:

Մարաշի հայրենակցական միութեան վարչութիւնը այդ նպատակին համար տրամադրեց իր սրահը: 18 յունիսին աշխատանքը սկսաւ քսան կիներով եւ երեք վարպետ ուսուցչուհիներով՝ հայկական ձեռագործներու մասնագետ Ովսաննա Թեքէեանի կամուար ղեկավարութեամբ: Արխիւային նկարագրութեան մէջ այդ առաջին օրերէն գեղեցիկ պատկեր մը կայ: Դուրսը ժուլետերու ժխորն ու սարսափն էին, իսկ ներսը՝ ասեղը լաւ բռնելու ճիգը: Աշխատանոցը կարծես փոքր ապաստան մը դարձած էր պատերազմի մէջ:

Լուրը շուտով տարածուեցաւ: Մասնակցողներուն թիւը հասաւ յիսունի, երբեմն՝ վաթսունի: Որոշուեցաւ նաեւ իւրաքանչիւր աշխատող հայուհիի վարձատրութիւն տալ: Հետաքրքրական է, որ անոնցմէ ոմանք իրենց ստացած գումարը կը վերադարձնէին ԼՕԽ-ին:

Այս փորձառութիւնէն քաջալերուած՝ ԼՕԽ-ը սկսաւ անելի կազմակերպուած աշխատանոցի ծրագիր մշակել: Նպատակները երեքն էին՝ գործ հայթայթել հայուհիներուն, կորուստէ փրկել հայկական ձեռագործի հին նախշերն ու ձեւերը, եւ պատրաստուած աշխատանքներուն վաճառքով մնայուն եկամուտ ապահովել ԼՕԽ-ի ընկերային աշխատանքներուն համար:

Այդ նախշերն ու ձեռագործի ձեւերը իրենց հետ կը բերէին ամբողջ աշխարհագրութիւն մը: Անոնք կու գային Կիլիկիայէն

ու պատմական Հայաստանի տարբեր շրջաններէն եւ կը կրէին իրենց ծննդավայրերուն անունները՝ Այնթապ, Մարաշ, Ուրֆա, Մերաստիա, Վան, Վասպուրական, Զիլիս, Մալաթիա, Կեսաբիա, Տրապիզոն եւ Տիգրանակերտ: Կար նաեւ ասեղնագործ ժանեակը՝ հայկական ժանեակը: Այդ անուններուն ետին տարբեր գոյներ, նախշեր եւ կարի եղանակներ կային, բայց նաեւ՝ կորսուած քաղաքներու եւ տուներու յիշողութիւն մը:

Մարաշի հայրենակցական միութեան սրահը շուտով փոքր եկաւ: Երբ ԼՕԽ-ի դարմանատունը անելի ընդարձակ յարկաբաժին փոխադրուեցաւ, նախկին դարմանատունն ու գրասենեակը վերածուեցան աշխատանոցի: 1977-ի յունուարին կիները փոխադրուեցան իրենց նոր վայրը:

Այսպէս սկսաւ ԼՕԽ-ի Ձեռարուեստի աշխատանոցը:

Բայց այս բոլորը կը կատարուէին պատերազմի մէջ: Մօրս հին «Վոլզուակըն»-ն ալ այդ օրերու պատմութեան փոքր մասնիկներէն մէկն էր: Անով իր ընկերուիկներէն մէկ քանին կը

Մայրս՝ Մալվինա Արտալեան, ռմբակոծումէն վնասուած «Վոլզուակըն»-ին կողքին, Պէրլուր:

հաւաքէր եւ ԼՕԽ-ի Ձեռարուեստի աշխատանոցը կը տանէր: Օր մը ռմբակոծումի մը ընթացքին «Վոլզուակըն»-ը վնասուեցաւ: Ապակիները փշորուեցան, ինքնաշարժն ալ վնասներ կրեց: Այդ օրերէն լուսանկար մը մնացած է: Մայրս կանգնած է վնասուած «Վոլզուակըն»-ին կողքին: Լուսանկարին մէջ կը ժպտի, բայց կը յիշեմ, որ պատահածէ շատ ընկճուած էր: Այդ ինքնաշարժը պարզապէս հին մեքենայ մը չէր: Անով կը շարժէր, ընկերուիկները կը հաւաքէր, գործերը կը հասցնէր:

Բայց մայրս երկար չմնաց այդ վիճակին մէջ: Ինքնաշարժը Պուրճ Զամուտ մեր տղոց մօտ նորոգել տուաւ: Կոտրած ապակիները փոխուեցան, վնասները կարելի եղածին չափ շտկուեցան, եւ հին «Վոլզուակըն»-ը դարձեալ ճամբայ եկաւ: Մայրս ալ շարունակեց ընկերուիկները հաւաքել ու ԼՕԽ տանիլ:

Պատերազմը կրնար ապակիները կոտրել: Գործը, սակայն, պիտի շարունակուէր:

Ձեռարուեստի աշխատանքը հետզհետէ աճեցաւ: Հայկական ասեղնագործութիւններն ու ձեռքի աշխատանքները միայն գեղեցիկ առարկաներ չէին: Անոնց ետին կային կիներ, որոնք գիտէին ասեղ բռնել, որ նախշը վերադարձուէր եւ իրենց ձեռքի աշխատանքով բան մը ստեղծէր: Յանձնախումբին գործը այդ կարողութիւնը կազմակերպելն էր, աշխատանքին որակը պահելը, պատրաստուած գործերը ցուցադրելը եւ անոնց համար գնորդ գտնելը:

1977-ի հին լուսանկարներուն մէջ արդէն կը տեսնենք այդ աշխատանքին մէկ կարելու փուլը: Մայիսին կազմակերպուած առաջին ցուցահանդէսին մարդիկ կը շրջիլ պատրաստուած ձեռագործներուն առջեւ եւ կը դիտեն ասեղնագործութիւնները: Լուսանկարները սեւ ու սպիտակ են, դէմքերը՝ երիտասարդ: Այսօր անոնց նայելով՝ դժուար է չմտածել, որ այդ կիները իրենց ալ հաւանաբար չէին գիտեր, թէ իրենց առօրեայ աշխատանքը օր մը պատմութեան փոքր էջ մը պիտի դառնար:

Այդ նոյն մայիսին, քաղաքացիական պատերազմի ծանր օրերուն, Խորէն Ա. եւ Գարեգին աթոռակից կաթողիկոսները Պուրճ Զամուտ եկան եւ այցելեցին ցուցահանդէսը: 1977-ին, Խորէն Ա.ի առողջական վիճակին պատճառով Գարեգին Սարգիսեան ընտրուած էր աթոռակից կաթողիկոս, որպէսզի օգնէր

Գարեգին աթոռակից կաթողիկոս եւ աշխատանոցի այդ օրերու պատասխանատու Ովսաննա Թեքէեան, 1977:

անոր եւ ապահովէր կաթողիկոսութեան շարունակականութիւնը: Ան հետագային պիտի դառնար Մեծի Տանն Կիլիկիոյ Գարեգին Բ. կաթողիկոս, ապա՝ Ամենայն Հայոց Գարեգին Ա. կաթողիկոս: Պատերազմի այդ օրերուն երկու կաթողիկոսներուն ներկայութիւնը պարզ այցելութիւն մը չէր: Ան նաեւ քաջալերանք էր խուլմը մը հայ կիներու, որոնք իրենց շուրջ ամեն

ինչ քանդուելու ժամանակ կը շարունակէին ստեղծել եւ աշխատիլ:

Աշխատանոցը հետզհետէ անելի կազմակերպուած դարձաւ: Յուցահանդէսները անդիթ կու տային գործերը ներկայացնելու եւ վաճառելու, բայց նպատակը մնայուն տեղ մը ունենալն էր: Այդ աշխատանքը շարունակուեցաւ մինչեւ 1980-ի սեպտեմբերը, երբ բացուեցաւ Ձեռարուեստի կեդրոնը եւ անոր հետ՝ Artisanat վաճառատունը: Այլեւս հայկական ձեռարուեստը միայն ժամանակաւոր ցուցահանդէսներու սեղաններուն վրայ չէր յայտնուէր, ուներ իր մնայուն տեղը, ուր կարելի էր տեսնել, ընտրել եւ գնել զայն:

Ձեռարուեստի յանձնախումբին աշխատանքը Պուրճ Զամուտը չափաւանափակուեցաւ: Տարիներու ընթացքին հայկական ձեռարուեստը ներկայացուեցաւ նաեւ արտասահմանի մէջ՝ Ժնև, Զանաթա, Փարիզ, Կիպրոս եւ Շարժա: Իսկ 2005-էն սկսեալ կեդրոնը ձեռագործի դասընթացքներ կազմակերպեց: Անելի քան հարիւր կիներ աւարտեցին այդ դասընթացքները եւ վկայական ստացան: Անոնցմէ ոմանք դարձան ձեռարուեստի ուսուցչուհիներ, ուրիշներ գային վերածեցին իրենց մասնագիտութեան: Այսպէս, 1976-ին պատերազմի օրերուն սկսած գործը ոչ միայն շարունակուեցաւ, այլ նաեւ փոխանցուեցաւ նոր սերունդի մը:

Ձախին՝ Սօսի Արամեան, Սեդա Թիսիւղեան, Կարինէ Ալեքսանդրեան, Նորա Սապունճեան-Արապեան, աջին՝ Ռիթա Պոստոյեան եւ մայրս, Տուպայ:

Այսօր թերեւս այսպիսի նախաձեռնութեան համար ուրիշ բառեր գործածէինք: Կ'ըսէինք՝ կիներու տնտեսական օժանդակութիւն, մշակութային ժառանգութեան պահպանում, ընկերային ձեռնարկութիւն:

Մայրս եւ իր ամենէն մտերիմ ԼՕԽ-ական ընկերուիկին՝ Ռիթա Պոստոյեան

Թերեւս այդ սերունդի հայ կիներուն պատմութեան մէկ մասը ճիշդ հոն է: Անոնց ըրածին մեծ մասը չգրուեցաւ: Անոնք իրենց կատարած ամեն գործը պատմելու կարիքը չէին զգար: Կը կազմակերպէին, օգնութիւն կը հասցնէին, դրամ կը հաւաքէին, ձեռագործ

«ԻՒՐԱՔԱՆՉԻՒՐ ՆՈՐ ԲԵՄ ԻՐ ՓՈՐՁԱՌՈՒԹԻՒՆԸ ԿԸ ԲԵՐԷ, ՍԱԿԱՅՆ ՀՆԴԿԱՍՏԱՆԻ ԵՒ ՉԻՆԱՍՏԱՆԻ ՄԷՋ ԵԼՈՅԹ ՈՒՆԵՆԱԼԸ ԻՆԾԻ ՀԱՄԱՐ ՏԱՐԲԵՐ ՆՇԱՆԱԿՈՒԹԻՒՆ ՈՒՆԷՐ»

«ԱԶԴԱԿ»-ԻՆ Կ’ԸՍԷ ՇՈՂԻԿ ԹՈՐՈՍԵԱՆ

Հայաստանի Հանրապետության կրթության, գիտության, մշակույթի եւ մարմնակրթության նախարարության աջակցությամբ, Հայաստանի պետական սենեկային նուագախումբը 21-30 սեպտեմբերին հիւրախաղերով ելոյթ ունեցաւ Հնդկաստանի եւ Չինաստանի մէջ՝ ներկայացնելով Հայաստանի Հանրապետության անկախութեան 35-րդ տարեդարձին նուիրուած համերգային ծրագիր: Խմբավար Սիփան Օլաիի գեղարուեստական ղեկավարութեամբ տեղի ունեցած այս համերգներուն իբրեւ մենակատար ելոյթ ունեցաւ լիբանանահայ սոփրանօ Շողիկ Թորոսեան, որուն հետ «Ազգակ» ունեցաւ հետեւեալ հարցազրոյցը:

«ԱԶԴԱԿ».- 21-30 սեպտեմբերին Հայաստանի պետական սենեկային նուագախումբին հետ, գեղարուեստական ղեկավարութեամբ խմբավար Սիփան Օլաիի (Մեծն Բրիտանիա), ելոյթներու մասնակցեցաք՝ իբրեւ մեներգչուի, Հնդկաստանի եւ Չինաստանի մէջ:

Հետաքրքրական է կամրջումը՝ սփիւռքահայ մեներգչուի մը կը միանայ Հայաստանի խումբին եւ կը մեկնին արտերկիր: Ինչպէ՞ս եղաւ այս գործակցութիւնը, ձեր ընտրութիւնը՝ իրենց միաւրի:

ՇՈՂԻԿ ԹՈՐՈՍԵԱՆ.- Հայաստանի պետական սենեկային նուագախումբին հետ գործակցութիւնը ինծի համար թե՛ մեծ պատիւ է եւ թե՛ մեծ մասնագիտական կարելոր առիթ մը: Մայսթրօ Սիփան Օլաիի եւ նուագախումբին կողմէ հրափրուիլը՝ մասնակցելու Հնդկաստանի եւ Չինաստանի մէջ տեղի ունենալիք այս շրջագայութեան, ինծի համար անշուշտ առանձնայատուկ նշանակութիւն ունէր: Իբրեւ լիբանանահայ երգչուի՝ տարիներ շարունակ փորձած եմ իմ արուեստով կամուրջներ ստեղծել Հայաստանի եւ սփիւռքի միջեւ՝ հայ երաժշտութիւնը ներկայացընելով տարբեր երկիրներու մէջ: Հետեւաբար այս նախաձեռնութիւնը ինծի համար քանակա շարունակութիւն էր այդ ուղիին, այդ որոշումին, որ ընդհանրապէս կ’ուզէի իրականացնել, բայց միաժամանակ նոր հորիզոններ բանալու առիթ մըն էր: Այս շրջագայութիւնը նուիրուած էր Հայաստանի անկախութեան 35-ամեակին, ինչ որ կու տար առանձնայատուկ խորհուրդ մը: Ինծի

համար մեծ պատասխանատուութիւն եւ հպարտութիւն էր նաեւ մասնակցիլ այս նախաձեռնութեան, որուն միջոցով Հայաստանի երաժշտական մշակոյթը պիտի հնչէր Ասիոյ բեմերուն վրայ: Կը կարծեմ, թէ այսպիսի համագործակցութիւն մը կը փաստէ, որ երաժշտութիւնը կրնայ միացնել Հայաստանի եւ սփիւռքի արուեստագետները՝ անկախ իրենց բնակած երկրէն: Անշուշտ երբ նպատակը նոյնն է՝ բարձր մակարդակով ներկայացնել մեր մշակոյթը, աշխարհագրական որեւէ հեռաւորութիւն արգելք չի կրնար ըլլալ, եւ այս մէկը կ’իրականանայ:

«Ա».- Ծրագիրը զուտ հայկական էր, թե՛ նաեւ օտար: Ը. Թ.- Ըրջագայութեան երգացանկը կը ներառէր թե՛ հայկական եւ թե՛ միջազգային ստեղծագործութիւններ: Կարելոր էր, որ ծրագիրը ներկայացնէր հայ երաժշտութեան հարստութիւնը՝ միաժամանակ ստեղծելով երկխօսութիւն մը անշուշտ, համաշխարհային երաժշտութեան տարբեր ժանրերու միջեւ: Հայ երաժշտութիւնը մեր ինքնութեան անբաժանելի մասն է, եւ այդ

մէկը միջազգային բեմերու վրայ ներկայացնելը միշտ նկատած եմ արուեստագետի իմ պարտականութիւններէս մէկը: Միաժամանակ միջազգային երգացանկը հնարաւորութիւն կու տայ ցոյց տալու երգչուիին ծայային եւ գեղարուեստական տարբեր կարողութիւնները եւ անշուշտ ունկնդիրին ծանօթացնելու երաժշտական տարբեր ոճեր: Այս ծրագրին առանձնայատուկութիւններն մէկն էր նաեւ, որ մայսթրօ Սիփան Օլաի մեծ աշխատանք տարած էր երաժշտական նիւթերու ընտրութեան, պատրաստութեան եւ դասաւորումներու ուղղութեամբ: Ան ստեղծած էր ծրագիր մը, որուն մէջ հայկական եւ միջազգային երաժշտութիւնը կ’ամբողջացնէին զիրար՝ ապահովելով բազմազան եւ գեղարուեստականօրէն ամբողջական ներկայացում մը: Անձնապէս կարելոր էր ինծի համար, որովհետեւ այս ստեղծագործութիւններէն շատեր առաջին անգամ ըլլալով կը ներկայացուէին բեմերու վրայ՝ հետեւաբար երաժշտական նորութիւններ ներկա-

յացնելու արժէքաւոր առիթ մըն էր, եւ այս բոլոր մշակումները պատրաստած էր Մայսթրօ Սիփան Օլաի: Յայտնեմ, որ դաշնակահարուիին էր Կատարիւէ Յովսէփեանը, իսկ մենակատար ջութակահարուիին՝ Ասողիկ Վարդանեանը:

«Ա».- Զանա՞ր համերգ տեղի ունեցաւ, խօսի՞նք իւրաքանչիւրի մասին մանրամասն: Նոյն ծրագիրնե՞րը ներկայացուցեցա՞ն:

Ը. Թ.- Ըրջագայութեան ընթացքին տեղի ունեցան վեց համերգներ: Երեքը Հնդկաստանի եւ երեքը՝ Չինաստանի մէջ: Հնդկաստանի մէջ ելոյթ ունեցանք Կալկաթայի, Նիւ Տեյիիի եւ Չենայի մէջ, իսկ Չինաստանի մէջ՝ Չոքշանի, Փեքինի եւ Շանկիայի: Իւրաքանչիւր քաղաք իր մշակութային միջավայրը եւ առանձնայատուկ մթնոլորտը ունէր: Այս վեց համերգներէն իւրաքանչիւրը հնարաւորութիւն տուին, որ հայ եւ միջազգային երաժշտութիւնը ներկայացնենք տարբեր ունկնդիրներու եւ մշակութային շրջանակներու: Հնդկաստանի մէջ համերգները կազմակերպուած էին Հայաստանի դեսպանատան նախաձեռնութեամբ եւ հովանաւորութեամբ, որ մեծ հանգամանք մըն էր, որովհետեւ ծրագիրը կը զուգահդպէր Հայաստանի անկախութեան 35-ամեակին եւ կը ծառայէր նաեւ այդ յոբելեանը մշակութային նախաձեռնութիւններով նշելու նպատակին: Հնդկաստանի մէջ առաջին բացման համերգը տեղի ունեցաւ Կալկաթայի «Վիքթորիա մեմորիլը հոլ» պատմական վայրին մէջ, ուր շատ քիչ են առիթները նախաձեռնութիւններ կազմակերպելու, հետեւաբար բացառիկ հնարաւորութիւն մըն էր այս մէկը: Ներկայ էին մշակութային եւ քաղաքական դէմքեր: Երկրորդ համերգը տեղի ունեցաւ Նիւ Տեյիիի «Լոթիւս թեմփլը» սրահին մէջ, որ կախարդական վայր մըն էր, եւ համերգը շատ մեծ արձագանգ ձգեց, իսկ երրորդը Չենայի «Մուզիքըլ արքայն»-ի մէջն էր, ուր դարձեալ ներկայ էին բազմաթիւ անձնաւորութիւններ, եւ հոծ բազմութիւն մը եկած էր այս համերգներուն ունկնդրելու հայ երգչու երաժշտութիւնը, եւ հայերու կողմէ ներկայացուելիք օտար երաժշտութիւնը: Չինաստանի մէջ ելոյթները յատուկ փորձառութիւն ունեին, մասնաւորապէս՝ Չոքշանի համերգը, որ բացառիկ էր եւ տեղի ունեցաւ «Չոքշան քալըը Էնտ արթ արքատեմի»-ի շքեղ սրահին մէջ, որ 1800 հոգիից սրահ էր: Երկրորդ համերգը տեղի ունեցաւ Փեքինի համալսարանին մէջ, որ դարձեալ առանձնայատուկ յիշատակ մը ձգեց, որովհետեւ համալսարանական միջավայրին մէջ երաժշտութեան միջոցով հաղորդակցիլը եւ հայ մշակոյթը ներկայացնելը իսկապէս մեծ նշանակութիւն ունէր: Իսկ մեր վերջին համերգը տեղի ունեցաւ Շանկիայի մէջ, ուր մասնակցեցանք փառատօնի մը, որ մեր շրջագայութեան փակումը եղաւ: Ինչ կը վերաբերի ծրագիրներուն, մեր շրջագայութեան գեղարուեստական առանցքը կը պահպանուէր հայկական եւ միջազգային երգացանկի համադրութեամբ, եւ իւրաքանչիւր համերգի տարբեր երգացանկով ելոյթ ունեցանք: Մայսթրօ Սիփան Օլաիի կատարած երաժշտական աշխատանքը եւ պատրաստութիւնները շատ մեծ դերակատարութիւն ունեցան ծրագիրին ամբողջականութեան եւ իւրաքանչիւր ելոյթի գեղարուեստական որակին մէջ:

«Ա».- Ասիկա առաջին անգամ չէ, որ հայաստանեան խումբի մը հետ ելոյթ կ’ունենաք, յիշե՛ք ձեր առաջին գործակցութիւնը, նշե՛ք հիմնականները, նաեւ՝ առանձնացնենք այս վերջինը:

Ը. Թ.- Հայաստանի երաժշտական կենսելի հետ իմ կապս տարիներու պատմութիւն ուի: Կապը սկսաւ 2016-ին, երբ ելոյթ ունեցայ Երեւանի Կոմիտասի անուան սենեկային երաժշտութեան տան մէջ, Հայաստանի ազգային նուագարաններու պետական նուագախումբին հետ: 2018-ին նոյնպէս պատիւը ունեցայ մեծ ելոյթ մը ունենալու Հայաստանի պետական սիմֆոնիք նուագախումբին հետ՝ Սերգէյ Սմբատեանի ղեկավարութեամբ:

24 փետրուար 2026-ին առիթը ներկայացաւ, որ մենք գործակցի՞նք Հայաստանի ազգային սենեկային նուագախումբին հետ եւ մայսթրօ Սիփան Օլաիի ղեկավարութեամբ Երեւանի մէջ ունեցանք ելոյթ մը, որուն յաջորդեց Համազգայինի Լիբանանի Շրջանային վարչութեան կազմակերպութեամբ եւ Ալեքքօ Պեզիկեանի հովանաւորութեամբ Պէյրութի ամերիկեան համալսարանի սրահին մէջ ունեցած մեր մեծ համերգը՝ ղեկավարութեամբ մայսթրօ Սիփան Օլաիի, որ նուիրուած էր Ալեքքօ Պեզիկեանի կնոջ՝ Անի Պեզիկեանի յիշատակին: Այս համագործակցութիւնները կարելոր փուլեր են իմ արուեստի ուղիիս մէջ, սակայն այս վերջին շրջագայութիւնը տարբեր էր իր աշխարհագրական ընդգրկումով եւ խորհրդանշական իմաստով: Արդարեւ, Հայաստանի անկախութեան 35-ամեակի առիթով կազմակերպուած էր, եւ մեզի առիթ հանդիսացաւ, որ մեր մշակոյթը ներկայացընենք եւ նոր կապեր ստեղծենք: Ինծի համար հպարտութիւն էր մաս կազմել այս ծրագրին ոչ միայն իբրեւ մեներգչուի, այլ՝ իբրեւ լիբանանահայ արուեստագետ, որ իր մասնակցութեամբ կը ներկայացնէր թե՛ հայ մշակոյթը եւ թե՛ Լիբանանի մէջ կազմաւորած իր արուեստագետի ինքնութիւնը:

«Ա».- Թերեւս հաւանական է, որ շրջակայ երկիրներու մէջ ելոյթներ կազմակերպուին, նաեւ՝ Հայաստան, սակայն Հնդկաստան եւ Չինաստան՝ նուազ: Ի՞նչ ատելցուցիւն այս համերգները ձեր արուեստի ուղիին վրայ:

Ը. Թ.- Իւրաքանչիւր նոր բեմ իր փորձառութիւնը կը բերէ, սակայն Հնդկաստանի եւ Չինաստանի մէջ ելոյթ ունենալը ինծի համար տարբեր նշանակութիւն ունէր: Այս երկիրները ունին հաւուս եւ ինքնուրոյն մշակոյթ, ասանդութիւններ, եւ անոնց մէջ հայ երաժշտութիւն ներկայացնելը թե՛ մարտահրաւեր եւ թե՛ մեծ պատասխանատուութիւն է: Իբրեւ լիբանանահայ երգչուի՝ ես

միշտ կը գիտակցիմ եւ կը մտածեմ, որ իմ արուեստով կը ներկայացնեմ ոչ միայն իմ անձս, այլ՝ իմ ժողովուրդս, իմ արմատներս եւ այն երկիրը, ուր ապրած եւ կազմաւորուած եմ: Այս շրջագայութեան ընթացքին կը հպարտանայի, որ առիթը ունէի Լիբանանը ներկայացնելու միջազգային բեմերու վրայ՝ միաժամանակ իմ մասնակցութիւնս բերելով Հայաստանի անկախութեան 35-ամեակին նուիրուած այս նախաձեռնութեան: Այս հանգամանքը անշուշտ կրկնակի նշանակութիւն ունէր, որովհետեւ ես կը պատկանիմ հայ ժողովուրդին, իմ մշակութային ինքնութեամբս կապուած եմ միեւնոյն ժամանակ Լիբանանի, որ իմ հայրենի միջավայրս է եւ իմ արուեստիս ուղիին կարելոր մէկ մասը: Երբ այս երկու իրականութիւնները իրարու կը միանան միջազգային բեմի վրայ, կը զգամ, որ արուեստս կը դառնայ կամուրջ Հայաստանի, Լիբանանի եւ աշխարհի տարբեր ժողովուրդներու միջեւ:

«Ա».- Եթէ խնդրենք, որ առանձնացնեք այս համերգներէն մէկը, ո՞ր մէկը կ’ըլլայ եւ ինչո՞ւ:

Ը. Թ.- Թեեւ վեց համերգներն ալ իրենց յիշատակը եւ նշանակութիւնը ունին, սակայն եթէ ստիպուած ըլլամ առանձնացնելու մէկը, պիտի ընտրեմ «Չոքշան քալըը Էնտ արթ արքատեմի»-ի սրահին մէջ ունեցած մեր ելոյթը: Ինչպէս նախապէս ըսած էի, որ կան վայրեր, որոնք հեռաւորութեան, դժուարութեան կամ իրենց խորհրդանշական իմաստով անհասանելի կը թուին մեզի, բայց

երբ արուեստի շնորհիւ կը յայտնուիս այդ վայրերու մէջ, կը հասկնաս, որ տարիներու աշխատանքը, նուիրումը եւ հաւատքը կրնան անհնար թուացող երգացանկերդ իրականութիւն դարձընել: Նոյնպէս ալ կրնամ ըսել, որ Փեքինի համալսարանին մէջ ալ երգելը ինծի համար մեծ ուրախութիւն էր, ուր տեսայ հայ ունկնդիրներ, որը շատ ազդեցիկ էր: Մանաւանդ Չինաստանի վերջին համերգին, երբ կը տեսնէի դիմացս հայեր, անշուշտ՝ թիւով շատ քիչ, որոնք արցունքոտ աչքերով հետս կ’երգէին, այս մէկը ինծի համար մեծ յեղաշրջում մը եղաւ: Եւ կենսելիս մէջ առաջին անգամ ըլլալով երգած ժամանակս ես ալ յուզուեցայ եւ սկսայ լալ եւ ստիպուեցայ քանի մը երկվայրկեան կանգ առնել, ապա ուժերս հաւաքել եւ շարունակել երգը: Կը կարծեմ, թէ արուեստագետի մը համար ամենէն գեղեցիկ զգացումներէն մէկն է՝ գտնուիլ նման վայրերու մէջ եւ զգալ, որ արուեստը զիսը հասցուցած է այնպիսի վայրեր, որոնց մասին տարիներ առաջ միայն կրնար երագել:

«Ա».- Այս նախաձեռնութեամբ համագործակցութեան նոր ուղիներ կը բացուի՞ն ձեզի համար՝ իբրեւ մեներգչուի:

Ը. Թ.- Կը հաւատամ, որ այսպիսի նախաձեռնութիւններ նոր դռներ կը բանան եւ համագործակցութեան նոր հեռանկարներ կը ստեղծեն: Երբ միջազգային բեմի վրայ կը ներկայանաս, կը ծանօթանաս նոր մշակութային միջավայրերու, նոր երաժիշտներու եւ նոր ունկնդիրներու, եւ այդ հանդիպումները անշուշտ կրնան ապագայ ծրագիրներու հիմքը դառնալ: Այս շրջագայութիւնը կարելոր էր, որովհետեւ կը կարծեմ, թէ այս յաջող համերգներու շարքը շարունակական համագործակցութիւններու սկիզբ պիտի դառնայ: Կ’ուզեմ ըսել, որ ապագային պիտի ըլլան նոր առիթներ՝ Հայաստանի, Լիբանանի եւ այլ երկիրներու երաժիշտներու հետ համատեղ ծրագիրներ իրականացնելու եւ հայ երաժշտութիւնը նոր բեմերու վրայ ներկայացնելու: Իմ արուեստի այս ուղիիս ընթացքին միշտ փորձած եմ բեմական գործունեութիւնս միացնել իմ կրթական եւ մշակութային աշխատանքիս: Իբրեւ երգչուի եւ երգեցողութեան ուսուցչուի՝ երաժշտութիւնը ինծի համար միայն կատարում չէ, այլեւ գիտելիք փոխանցելու, նոր սերունդներու մէջ արուեստի հանդէպ սեր արթնցնելու եւ մեր մշակութային ժառանգութիւնը պահպանելու միջոց մըն է: Եթէ այս շրջագայութիւնը նոր համագործակցութիւններու սկիզբ դառնայ, պիտի ուզեմ, որ անոնք ունենան ոչ միայն գեղարուեստական, այլ մշակութային եւ կրթական շարունակականութիւն: Վերջապէս, կ’ուզեմ ընդգծել, որ ինծի համար մեծ հպարտութիւն էր միջազգային բեմերու վրայ հանդէս գալ՝ իբրեւ լիբանանահայ երգչուի, ներկայացնել մեր մշակոյթը եւ Լիբանանի անունը: Կը փափաքիմ շարունակել այս ուղիի՝ համոզուած ըլլալով, որ երաժշտութիւնը սահմաններ չի ճանչնար, իսկ հայ արուեստագետին ծայրը կրնայ հասնիլ աշխարհի ամենէն հեռաւոր անկիւնները:

Հարցազրոյցը վարեց՝
ՄԱՐԱՆ ՄԻՍԵԱՆ

ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ-ՌՈՒՍԱԿԱՆ...

Շարունակուած 3-րդ էջէն

կրնայ նուազագոյնի հասցնել ռուսական մատակարարումներու կայունացնող ազդեցութիւնը։

Այսպիսով, նաւթի գինը միայն առաջարկի եւ պահանջարկի արդիւնը չէ։ Անիկա նաեւ տարածաշրջանային անվտանգութեան, ռազմական լարուածութեան եւ միջազգային դիւանագիտութեան ցուցանիշ է։

Լիբանանի նման ներմուծող երկրի մը համար միջազգային գիներու անկումը կրնայ թեթեւցնել փոխադրութեան, արտադրութեան եւ ելեկտրականութեան ծախսերը։ Ինչպէս անցեալին ակնատեսս՝ միջազգային գիներու անկումը ինքնաբերաբար չի կշանակեր, թէ լիբանանցի սպառողը պիտի ստանայ նոյն չափով թեթեւացում։

Երեք հնարաւոր զարգացումներ

Ամերիկեան-ռուսական ուժանիւթային համագործակցութեան ապագան կարելի է դիտարկել երեք ուղղութեամբ։

Առաջին՝ սահմանափակ տնտեսական գործարք. Ռուսական վառելիանիւթը կրնայ որոշ չափով նպաստել շուկայի մատակարարումներուն՝ առանց փոխելու Ուաշինկթընի եւ Մոս-

Թ. ՄԱՅՐՍ ԵՒ ԼՕՒՏ-Ի...

Շարունակուած 4-րդ էջէն

կը վաճառէին եւ տարիներով կը շարունակէին նոյն գործը։ Այդ աշխատանքին մեծ մասը այսօր մնացած է հին արձանագրութիւններու, դեղնած լուսանկարներու եւ մեր յիշողութիւններուն մէջ։

Երբ հիմա կը նայիմ Ձեռարուեստի աշխատանոցին հին լուսանկարներուն, ուշադրութիւնս միայն ցուցադրուած գործերուն վրայ չէ։ Կը նայիմ այդ կիներուն՝ Ռիթային, Կարինէին, Մալվինին, Սեդային, միւս Սեդային, Սօսէին եւ իրենցմէ առաջ ու ետը եկած ժրաջան ընկերուիիներուն։ Մեր մայրերու սերունդէն կիներ, որոնք իրենց ընտանիքները, զաւակները եւ առօրեան ունէին, բայց ժամանակ կը գտնէին նաեւ հաւաքականին համար։ Պատերազմի այդ ահաւոր, քանիչէ օրերուն, երբ իրենց շուրջ շատ բան կը փլեր, իրենք բան մը կը կառուցէին։

Ու կը յիշեմ մայրս, որ իր հին «Վոլգուակըն»-ով ընկերուիիները կը հաւաքեր ու դուրս կ'ելլեր։

- Նորբ"ն ժողովի,- կը հարցնէի։

- Մեր ԼՕՒ՝ի Ձեռարուեստի յանձնախումբը ժողով չ'ըներ,- կը պատասխանէր,- մենք գործ կ'ընենք։

Տասնամեակներ անցած են։

Հիմա նոր կը հասկնամ, թէ ի՜նչ ըսել կ'ուզեր։

Այս գործը, անշուշտ, միայն մօրս եւ իր քանի մը ընկերուիիներունը չէր։ Տարիներու ընթացքին ԼՕՒ-ի Շրջանային վարչութիւններուն եւ Ձեռարուեստի յանձնախումբերուն մէջ շատ կիներ իրենց ժամանակը, աշխատանքն ու եռանդը տուին այս միութեան՝ պատերազմի դաժան տարիներուն իսկ։ Անոնց ճիգերով Ձեռարուեստի կեդրոնը տարիներ շարունակ հասոյթ ապահովեց ԼՕՒ-ի զանազան ծրագիրներուն եւ յատկապէս Պուրճ Դամուտի «Արաքսի Պուլղուրճեան» ընկերաբժշկական կեդրոնին։

Այդ նուիրեալներէն էին՝ Մարի Առաքելեան, Սեդա Սաաթճեան, Մակի Մահսերճեան, Արշօ Թերզեան, Մարի Գրոշեան, Ժանեթ Պետոյեան, Իսկուհի Թիւթիւճեան, Արշակուհի Տա-

ԺԱՄԱՆՅ

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
1											
2											
3											
4											
5											
6											
7											
8											
9											
10											
11											

ԳՐԻԴՆԱԿԱՆ

- Վզանուտ, ապերասան - Ճափ կոճոց։
- Կենսիկ - Անորոշ դերանուն։
- Լուսաւորիչի հայրը - Յուզական։
- Աղեկատ - Աձականակերտ մասնիկ - Մէլ։
- Մարի - Ամուսնական կապերով ազգական։
- Հարուածել - Նաղմ (հակ)։
- Ձայնակից գիրեր - Կամայական։
- Արական ծտար անուն - Իզական ծտար անուն - Յետոյ։
- Չեւարան, սպանդանոց։
- Միաւոր թիւ - Բաղադրեալ։
- Արձակելու քար - Բերք։

ՈՐԴԱԳԱՏԵԱՏ

- Արբեջող - Իշու ձայն։
- Կաթալ - Նորապսակ կին - Հարցական դերանուն։
- Տանսիկին - Սամարիա քաղաքի հիմնադիրը։
- Յննդական ցաւ - Գեղմ։
- Այբուբենէն - Լերան շուք մասը։
- Կանացի լայն վզնոց։
- Պատարագի սեղան - Անուշեղէն։
- Մատի ձղակ - Նախանձի՛ր։
- Յարմար - Երկնատուր սևունդ։
- Միամեայ ու - Նմանաձայն տառեր։
- Հայկական ամիսներու ժՁ. օրը - Գալիք։

Պատրաստեց՝ Տ. Մ. ԱՂԱԶԱՐԵԱՆ

	9					1		8	4
9		7				2		3	
			8	3	9		7		
8		8	3	2					5
			5			1	6		
		4					6	7	
8			2			9			
5				8			4		
				1		8		6	

Հորիզոնական եւ ուղղահայեաց օ շարքերով եւ սյուսնիներով (ՅԵԾ) կազմուած գնացումը բաղադրուծ է խաղաղեցիք օ յատուկայի հուշուղ օ բաժնիներէ (ՅԵՅ)։ Բացառումի ուկըսմէքին կիրառումով խաղաղեցիք յատուկայի մէջ բառնշում մը զետեղել՝ ույնուծ մը, որ հորիզոնական խաղաղեցիք շարք, ուղղահայեաց խաղաղեցիք սիւսնով եւ օ յատուկայիմը խաղաղեցիք բաժնի ունենայ 1Ն. օ բառնշումները՝ խաղաղեցիք բառնշում միւսյի մէջ սոճում գործունեմելու ուրյնումով։ Այլ խաղով՝ ո՛չ մէկ ուրյնուցայի ուրյնութաւն է բառնշում մը կըկնէլ միւսնոյն շարքին, սիւսնոյին եւ բաժնիմը մէջ։ Ակուզու հումար՝ կարգ մը բառնշումներ իրենց ճշգրիտ յատուկայիներում մը զետեղութաւն են։

ՆԱԽՈՐԴ ԺԱՄԱՆՅԻ ԽԱԴԵՐՈՒՄ ԼՈՒԵՈՒՍԵՐԵ

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
1	4	Ա	Ե	Ն	Ի	Խ	Ա	Ս	Ե	Ո	Ն
2	Ա	Ղ	Ե	Ր	Ա	Մ	Բ	Կ	Ո	Ղ	Ի
3	Ա	Ա	Ե	Ր	Ա	Մ	Բ	Կ	Ո	Ղ	Տ
4	Տ	Ղ	Ե	Ր	Ա	Մ	Բ	Կ	Ո	Ղ	Տ
5	Ա	Լ	Ե	Ր	Ա	Մ	Բ	Կ	Ո	Ղ	Տ
6	Ե	Կ	Ն	Լ	Ա	Ի	Խ	Տ			
7	Խ	Ա	Ր	Ա	Մ	Բ	Կ	Ո	Ղ	Տ	Ս
8	Ա	Ր	Ա	Մ	Բ	Կ	Ո	Ղ	Տ	Ս	Ս
9	Ս	Ա	Մ	Բ	Կ	Ո	Ղ	Տ	Ս	Ս	Ս
10	Ա	Ա	Ե	Ր	Ա	Մ	Բ	Կ	Ո	Ղ	Տ
11	Ն	Ա	Ա	Ա	Ս	Ս	Կ	Ն	Ե		

մատակարարումներու, պատժամիջոցներու փոփոխութիւններու եւ ռազմական ու դիւանագիտական զարգացումներու միջոցով։

Նոր աշխարհակարգի մը նախանշանը ամերիկեան-ռուսական նաւթային համագործակցութիւնը պէտք չէ դիտարկել միայն գիներու հաշուարկով։ Հիմնական հարցը այն է, թէ Ուաշինկթըն եւ Մոսկուա կը փորձեն ստեղծել սահմանափակ տնտեսական համագործակցութիւն, թե՞ գործարքը կրնայ առաջնորդել աւելի լայն քաղաքական փոխըմբռնման։

Հարաւային Կովկասի համար վճռորոշ պիտի ըլլայ մեծ տերութիւններու եւ տարածաշրջանային դերակատարներու յարաբերութիւններու փոփոխութիւնը։ Միջին Արեւելքի համար առանցքային պիտի մնան՝ նաւթի գիները, Հորմուզի անվտանգութիւնը եւ Իրանի հետ յարաբերութիւնները։

Վերջնական հաշուով, համաձայնութեան իրական կշիռը պիտի որոշուի ոչ թէ անոր շուրջ հնչած յայտարարութիւններով, այլ՝ անով, թէ անիկա որքանո՞վ պիտի փոխէ ուժանիւթի համաշխարհային հոսքերը եւ մեծ տերութիւններու քաղաքական հաշուարկները։

ԵՐԿԱՐ ԱՊՐԻ ՓԱՇԻՆԵԱՆԻՆ...

Շարունակուած 3-րդ էջէն

երկու ամիս ետք։ Սօտաւորապէս նոյն ժամանակաշրջանին քրեական հետապնդման ենթարկուեցաւ Ախուրեանէն 55-ամեայ կին մը՝ առցանց անձնական նամակի մը մէջ վարչապետին եւ անոր ընտանիքին հասցէին, ըստ տեղեկութիւններու, արհամարհական արտայայտութիւններ կատարելուն համար։

Հայաստանցի փաստաբան Ալեքսանտր Զոյուպայեւ ձերբակալուեցաւ 2025 թուականին ընկերային ցանցի մէջ իրաւապահ եւ դատական համակարգի պաշտօնեաները քննադատող գրառում ընելէ ետք։ Արցախցի Գայեանէ Մետրոպեան ձերբակալուեցաւ 2026 թուականի մարտին՝ Փաշինեանը քննադատող դիմատետրեան գրառման պատճառով։ Մինչդէռ արցախահայերու հասցէին ուղղուած վիրաւորական մեկնաբանութիւններ պարունակող աւելի քան 1000 գրառում այդպէս ալ չէ հետաքննուած իշխանութիւններուն կողմէ։

Հոկտեմբեր 1-ին ընդդիմադիր պատգամաւոր Ետկար Դազարեան, որ յայտնի է իր կտրուկ յայտարարութիւններով, դատապարտուեցաւ երկու տարուան պայմանական ազատազրկման Սահմանադրական դատարանի երկու տարի առաջ կայացուցած որոշումը խստօրէն քննադատելուն համար։ Երեւանի դատարանը զայն մեղաւոր ճանչցաւ դատաւորներու վերաբերեալ «գրպարտչական տեղեկութիւններ» տարածելու մէջ։ Անոր քոյրը՝ Լիլիթ Դազարեան, իր տնօրէնի պահանջով ստիպուեցաւ իրաժարական տալ՝ Դեղերու եւ բժշկական փորձագիտական կեդրոնի տնօրէնի տեղակալի պաշտօնին վրայ 22 տարի աշխատելէ ետք։

www.TheCaliforniaCourier.com

ԵՐԿՈՒ...

Շարունակուած 3-րդ էջէն

ընկալուի, ատիկա պիտի յանգեցնէ Ազրայէճան-Իսրայէլ յարաբերութիւներու յաւելեալ ամրապնդման եւ թուրք-իսրայէլեան լարուածութեան յաւելեալ սրման, որովհետեւ Իսրայէլը պիտի չհանդուրժէ Պաքուի մէջ Էրտողանի խամաճիկը եղող իշխանութեան մը հաստատումը՝ նկատի ունենալով Իրանի սահմանակից եղող Ազրայէճանի ռազմավարական դիրքն ու երկու

երկիրներուն միջեւ ռազմավարական յարաբերութիւնները։ Այդ պարագային Ազրայէճանը կրնայ Սուրիոյ միանալ՝ իբրեւ Թուրքիա-Իսրայէլ պարանաձգութեան դաշտ։

Յամենայն դէպս, պարզ է, որ լաշաւի հարցը ցնցեց «ՄԵԼ ժողովուրդ, երկու պետութիւն» սկզբունքը, որ կը կազմէ թուրք-ազրայէճանական յարաբերութիւններու հիմքը։

ՕՐԱՏԵՏՐ

20 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ

- 1735 - Շնունդ բժիշկ Պետրոս Բալանթարեանի, Նոր Ջուղայի մէջ։ Հեղինակն է «Բժշկարան համառօտ» աշխատութեան։
- 1797 - Մահ հայազգի պատմաբան Կդեմէս Խողիկեւիչի, Լկովի մէջ։ Մնած էր 1715-ին, Լկով։
- 1890 - Շնունդ՝ հասարակական եւ մշակութային գործիչ, մանկավարժ եւ խմբագիր Տիգրան Խրլորեանի, Այլթապի մէջ։ Մահացած է 1968-ին, Պէյրութ։
- 1925 - Մահ հայ ազատագրական շարժման գործիչ Արմենակ Եկարեանի, Գահիրէի մէջ։ Մնած էր 1870-ին, Վան։
- 1956 - Շնունդ նկարիչ Արարատ Սարգսեանի, Գիւմրիի մէջ։
- 1956 - Շնունդ Արցախեան ազատամարտի մասնակից Զաչիկ Սարգսեանի, Դաշկեսանի շրջանի Փիփ (Ձազիկ) գիւղին մէջ։ Նահատակուեցաւ 1991-ին, Ալկաբերդի մէջ։
- 1967 - Շնունդ Արցախեան ազատամարտի մասնակից Սարգիս Ամիլեանի, Մարտունիի Ճարտար գիւղը։ Նահատակուեցաւ 1993-ին, Զարվաճառի մէջ։

ՊԵՅՐՈՒԹ ՄԱՐԱԹՈՆ ՄԻՈՒԹԻՒՆ

«ՍՓԻՆԻՉ ՊԵՅՐՈՒԹ ՄԱՐԱԹՈՆ»-Ը՝
29 ՆՈՅՏԵՄԲԵՐԻՆ

29 նոյեմբերին տեղի պիտի ունենայ Պեյրուս մարաթոն միութեան կազմակերպած «Սփինիզ Պեյրուս մարաթոն»-ը, որ անգամ մը եւս իրար մօտ պիտի բերէ մօտ հազար արժեք արտասահմանէն, բաւ մը, որ բնականաբար կը նպաստէ շարժելու պանդուկներու աշխատանքը, ինչպէս նաեւ զբօսաշրջութեան վայրերու այցելութիւնները: Անոր Լիբանանէն պիտի մասնակցին 20 հազար արժեքներ, որոնք միասնաբար պիտի վազեն Պեյրուսի համար: Մրցումի մթնոլորտը պիտի սկսի օր մը առաջ՝ շաբաթ, 28 նոյեմբերին, մինչ արձանագրութիւնները պիտի տեսնեն մինչեւ 20 նոյեմբեր beirut-marathon.org կայքին վրայ:

Բոլոր մրցումներն ալ պիտի սկսին «Նահար» օրաթերթի շէնքին առջեւէն եւ պիտի աւարտին Նահատակաց հրապարակին վրայ, Կեդրոնական Պեյրուս, անցնելու մայրաքաղաքի գեղեցիկ եւ տեսարժան վայրերէն, ծովային գիծէն, Այն Մրէյսէն, Չեյրուսա Դէյն, հասնելով մինչեւ Էշրեֆիէ, Տըպպայէ, Պատարո եւ այլ շրջաններ: Նիւթական նուէրներն ալ պիտի հասնին 36 հազար ամ. տոլարի, որ պիտի բաժնուի տարբեր մրցումներու առաջին դիրքերը գրաւող մարզիկներուն:

6 տարբեր մրցումներ տեղի պիտի ունենան, ուր հաշմանդամներու մրցումը պիտի սկսի առաւօտեան 5:45-ին եւ պիտի երկարի 21,1 քիլոմետրի վրայ, անկէ ետք՝ ժամը 6:30-ին պիտի սկսի

42,195 քմ հիմնական մարաթոնը:

Դարձեալ ժամը 6:30-ին պիտի սկսի նաեւ կէս մարաթոնը (21,1 քմ): Ժամը 7:45-ին պիտի սկսի 10 քմ մրցումը (16 տարեկանէն սկսեալ): Ժամը 9:30ին պատանիներու մրցումը (2 քմ) պիտի սկսի 8-էն 15 տարեկաններու համար:

Ժամը 10:15-ին կը սկսի բարեսիրական մրցումը, որուն կրնան մասնակցիլ բոլորը: Ասիկա 6 քիլոմետրի վրայ երկարող աւելի քաջալերական եւ հասութաբեր մրցում մըն է, որուն կը մասնակցին ծանօթ դէմքեր (քաղաքական եւ ընկերային):

Ժամը 10:30-ին տեղի կ'ունենայ մըրցանակներու եւ ախոյեաններու մետալներու յանձնման հանդիսութիւնը:

Շար.ը՝ էջ 8

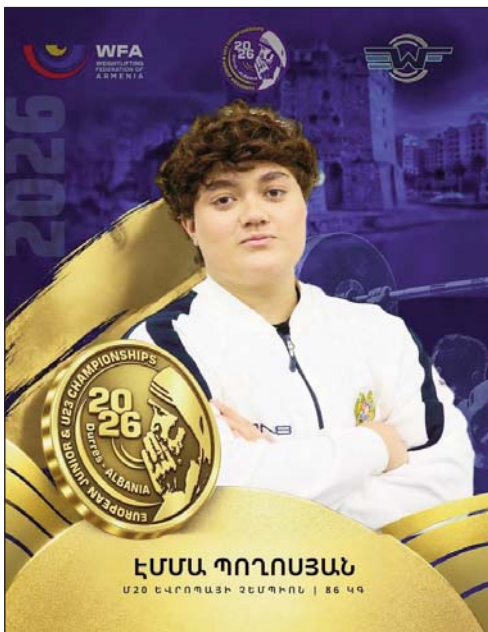
ՇԱՆՐԱԲԱՐԶՈՒԹԻՒՆ

ԷՄՍԱ ՊՕՐՈՍԵԱՆ՝ ԵՐՈՊԱՅԻ ԱՆՈՅԵԱՆ

Ալպանիոյ Տուրես քաղաքին մէջ տեղի ունեցած ծանրաբարձութեան մրցումները շարունակուեցան, եւ աղջկանց մինչեւ 20 տարեկաններու եւրոպայի ախոյեանութեան 86 քկ կշիռի մրցումներուն Էմմա Պօրոսեան դարձաւ Եւրոպայի ախոյեան: Պօրոսեան, որ մեծերու ալ Եւրոպայի ախոյեանն է, երկամարտի 249 քկ կշիռի արդիւնք ձեռք ձգեց՝ 1 քիլոկրամով միայն գերազանցելով վրացի մրցակից Մարիամ Մուրկվիլիանիի:

Արաշէի մրցումին, Պօրոսեան իր առաջին երկու փորձերուն բարձրացնելէ ետք 105 եւ 109 քկ, երրորդ փորձին չկրցաւ 112 քկ բարձրացնել: 109 քկ արդիւնքով ան փոքր արժաթ մետալ շահեցաւ, մինչ վրացի իր մրցակիցը յաջողած էր 112 քկ բարձրացնել:

Էփուլէ-ժըթի մրցումին Պօրոսեան անսխալ էր եւ 130, 135 եւ 140 քկ բարձրացնելով շահեցաւ փոքր ոսկի եւ, ինչպէս նշեցինք, երկամարտի մեծ ոսկի մետալը: Վրացի իր մրցակիցը միայն

136 քկ կրցած էր բարձրացնել՝ եւս մնալով Պօրոսեանէն 1 քկ կշիռով եւ առաջին դիրքէն:

«ԶԵՄՓԻԸՆՆ ԼԻԿ»

ԱՅՍՕՐ՝ ՓԱՐԻՉ ՍԵՆ ԺԵՐՄԵՆ -
ՊԱՐՍԵԼՈՆԱ
ՎԱՂԸ՝ ՊԱՅԵՐՆ ՄԻՆԻՒՆ - ԱՐՍԵՆԱԼ

«Զեմփիընզ լիկ»-ի 3-րդ շաբթուան «սպասուած մրցում»-ը տեղի պիտի ունենայ այսօր ժամը 22:00-ին, այժմու լաւագոյն երկու ակումբներուն՝ Փարիզ Սեն Ժերմէնի եւ Պարսելոնայի միջեւ:

Ճիշդ է, որ Փարիզ Սեն Ժերմէն Ֆրանսայի «Լիկ 1»-ին մէջ իր լաւագոյն վիճակով չէր սկսած, բայց «Զեմփիընզ լիկ»-ի վերջին երկու տարիներու ախոյեանը յարմար պահոււն շատ լաւ ելոյթ կը ցուցաբերէ, ինչպէս պատահեցաւ անցեալ շաբաթ Մանչեսթըր Սիթիի դաշտին վրայ (2-4):

Պարսելոնա գրեթէ անսխալ ֆուլպայլ կը կիրարկէ, եւ այս տարեշրջանին իր կատարած բոլոր մրցումներն ալ յաղթանակներով աւարտած է թէ՛ «Լա լիկա»-ի մէջ, թէ՛ «Զեմփիընզ լիկ»-ի գծով:

Միջնապահ Ռոտրի կը կարծէ, թէ Փարիզ Սեն Ժերմէն այս պահուն աշխարհի լաւագոյն խումբն է, եւ այդ մէկը լուրջ փորձ մը պիտի ըլլայ գիտնալու իր ակումբին՝ Պարսելոնայի մակարդակը:

Վաղը, Գերմանիոյ մէջ, Պայերն Միւ-

նիխ պիտի հիւրընկալէ Արսենալը: Անցեալ տարի նոյն խումբերը մրցած էին Լոնտոնի մէջ, ուր Արսենալ 3-1 արդիւնքով կրցած էր յաղթել: Այդ օր երկու խումբերն ալ բացակայէին ունեին, բայց Արսենալ շատ աւելի լաւ պահեստի մարզիկներ ունենալով կրցած էր յաղթել:

Այս տարի ալ կացութիւնը գրեթէ նոյնն է: Անգամ մը եւս Մուսխալա կը բացակայի (անցեալ տարուան նման), մինչ Մայքըլ Օլիտէ անցեալ մրցումին կարմիր քարտ ստացած էր (անցեալ տարի ալ Լուիս Տիաս նոյն վիճակին մէջ էր) եւ պիտի բացակայի վաղուան մրցումէն, մինչ խումբին կուսքորըը Զերի Բէյն բոլոր մարզիկներէն կը պահանջէ իրենց առաւելագոյնը տալ

Շար.ը՝ էջ 8

«ԷՍ. ԷՍ. ԷՅ.»

ԴԱԻԹ ՄԳՈՅԵԱՆ ՅԱՐԹԱԿԱՆ

Հայ խառն մենամարտերու («Էմ. Էմ. Էյ.») մարտիկ Դաւիթ Մգոյեան տպաւորիչ վաղաժամ յաղթանակ արձանագրեց «Ռքենա Փի. Էֆ. Էլ.» մրցաշարքին, որ տեղի ունեցաւ Վրաստանի մայրաքաղաք Թիֆլիսի մէջ:

22 տարեկան հայ մարզիկը փետուր կշիռի (մինչեւ 66 քկ) կարգին մէջ մրցեցաւ ամերիկացի Ասա Թեն Փաուլի դէմ:

Մգոյեան երկու վայրկեանէն նուազ պետք ունեցաւ յաղթելու: Հայ մարզիկը խեղդող հնարքով ստիպեց մրցակիցին, որ յանձնուի: Իրաւարարը 1 վայրկեան 55 երկվայրկեանէն վերջ տուաւ մրցումին, մինչ Մգոյեանի յաջորդական երրորդ յաղթանակն էր պարտութենէ մը ետք: Այժմ «Էմ. Էմ. Էյ.»-ի անոր հաշուոյն կայ 10 յաղթանակ եւ մէկ պարտութիւն:

Իր վերջին մրցումին, Մգոյեան անցեալ մայիսին կրցած էր յաղթել «Եու. Էֆ. Սի.»-ի Նախկին ախոյեան Ալպերթ Մորալեսին:

ՄԱՐՄԱՄԱՐԶՈՒԹԻՒՆ

4 ՀԱՅ ՄԱՐԶԻԿՆԵՐ ՀԱՍԱՆ ԱՇԽԱՐՀԻ
ԱՄԱՐՏԱԿԱՆ ՄՐՑԱՇԱՐՔ

Հայաստանի մարզական մարմամարզութեան հաւաքականը յաջող ելոյթ ունեցաւ Ռոթերտամի (Նետերլանտներ) մէջ տեղի ունենալիք աշխարհի ախոյեանութեան գտումի մրցումներուն:

Հայաստանի 4 ներկայացուցիչներն ալ նուաճեցին առանձին վարժութիւններու եզրափակիչներու ուղեգիր, մինչ Համլէթ Մանուկեան Նոյոգ թափերու վարժութեան ձեռք ձգեց լաւագոյն արդիւնքը:

Իւրաքանչիւր վարժութեան որոշուեցան աւարտական մրցաշարքի մասնակից 8 մարզիկները: Արթուր Դաւթեան յաջողութեամբ յաղթահարեց յենացատկի գտումի փուլը 14.633 կէտեր ձեռք ձգելով եւ գրաւելով 2-րդ դիրքը: Ան հաւասար կէտեր ձեռք ձգեց առաջին դիրքը գրաւող բրիտանացի Ճէյք Ճարմանի հետ, բայց լրացուցիչ ցուցանիշներով առաջին դիրքը գիշեցաւ անոր:

Ողիմպիական խաղերու ախոյեան Զարլուս Եուլօ (Ֆիլիպինս կղզիներ), 14.266 կէտ ձեռք ձգեց եւ 6-րդ դիրքը գրաւեց՝ իր կարգին հասնելով աւարտական մրցաշարք:

Համլէթ Մանուկեան 14.933 կէտ ձեռք ձգեց Նոյոգ թափերու վարժութեան՝ գրաւելով առաջին դիրքը եւ ինքզինք հաստատելով իբրեւ մետալներու գլխաւոր թեկնածուներէն մէկը: Նոյն վարժութեան, Մամիկոն հաչատրեան 14.733 կէտ ձեռք ձգեց եւ գրաւելէ ետք 4-րդ դիրքը ապահովեց իր դիրքը՝ աւարտական հանգրուանին:

Հայաստանի հաւաքականին համար աւարտականի 4-րդ տոմսը շահեցաւ Արթուր Աւետիսեան: Օղակներու վարժութեան մրցումին, ան 14.233 կէտ ձեռք ձգեց՝ գտումի փուլը աւարտելով 4-րդ դիրքին վրայ: Այս վարժութեան լաւագոյն արդիւնքը ձեռք ձգեց Զինաստանի ներկայացուցիչ Լան Սինիոյ, որ ձեռք ձգեց 14.733 կէտ:

Այս ձեռով Հայաստանի հաւաքականի 4 անդամներն ալ կրցան հասնիլ մարզական մարմամարզութեան աշխարհի ախոյեանութեան աւարտական մրցաշարքին, որ տեղի պիտի ունենայ Ռոթերտամի մէջ (Նետերլանտներ), 17-էն 25 հոկտեմբերին:

ՀԱՍԼԱՆՏԻ ՊԱՏՄԱԿԱՆ ՄՐՑԱՆԻՇԸ

Մանչեսթըր Սիթիի յառաջապահ Էրլինկ Հաւալստ Անգլիոյ «Փրեմիեր լիկա»-ի մրցանիշ հաստատեց՝ նշանակելով 100 կողի ցուցանիշը ամենէն արագ ձեռով (առանց փենալթիներու):

Նորվեկիացի յառաջապահը այս պատմական արդիւնքին հասաւ «Փրեմիեր լիկ»-ի 7-րդ հանգրուանի գծով Իփսուլիչի դէմ (3-0) մրցումին, ուր 2 կոլ նշանակեց: Անգլիոյ ախոյեանութեան ծիրին մէջ 100 կոլ նշանակելու համար Հաւալստ պետք ունեցաւ 139 մրցումներու, որ մրցանիշ մըն է:

Մանչեսթըր Սիթի 7 մրցումներէ ետք ձեռք ձգած է 21 կէտ եւ կը գրաւէ «Փրեմիեր լիկ»-ի պարագլուխի դիրքը:

Հաւալստ այս տարեշրջանին 6 մրցումներու ընթացքին արդէն իսկ 8 կոլ նշանակած է:

ՎԵՆԵՑԻԱՆ ԵՒ ԻՏԱԼԻՈՅ ԱՆԱԿՆԱԿԱԼԸ

Իտալիոյ «Սերի Ա.»-ի ախոյեանութեան 7-րդ հանգրուանին մեծ անակնկալ մը արձանագրուեցաւ: Ախոյեանութեան վերջին դիրքը գրաւող Վենցիան, որ ոչ մէկ կէտ ունէր, իր «Փիերլուիճի Փենցօ» մարզադաշտին վրայ 1-0 արդիւնքով աներեւակայելի յաղթանակ արձանագրեց Նափոլիի դէմ:

Մրցումին արդիւնքը վճռուեցաւ Բ. կիսախաղի սկիզբէն, ուր Նիկերիացի Աքոր Ատամս 49-րդ վայրկեանին նշանակեց մրցումին միակ կոլը:

68-րդ վայրկեանին պելճիքացի միջնապահ Զելին Տէ Պրոպլէ չկրցաւ փենալթին կողի վերածել, երբ անոր փենալթին զսպեց Վենցիայի բերդապահ Ֆիլիփ Սթանքովիչ (Սերպիա):

88-րդ վայրկեանին Նափոլի ոսկի առիթ մը եւս ունեցաւ առնուազն հաւասարութեան կոլը նշանակելու, սակայն պրագիլիցի յառաջապահ Ալիսոն Սանթո-

սի հարուածը զսպեց... իր խմբակիցը: Այս ձեռով Վենցիա ձեռք ձգեց տարեշրջանի իր առաջին կէտերը, այդ ալ՝ Նափոլիի դէմ մրցումին: Մրցումին թիւ 1 աստղն էր սերպ բերդապահ Սթանքովիչ, որ 9 առիթներէ պաշտպանեց իր բերդը:

ԱՂԶԿԱՆՑ «ԷՆ. ՊԻ. ԷՅ.»

ՎԱԼԵԻՐԻՉ - ՏՐԻՄ՝ 1-0

Այսօր առաւօտեան ժամերուն, Զալիֆորնիա Նահալը պիտի հիւրընկալէ աղջկանց «ԷՆ. ՊԻ. Էյ.»-ի աւարտականի երկրորդ ճակատումը՝ Կոլտըն Սթեյթ Վալբիրիզի եւ Աթլանթա Տրիմի միջեւ:

Առաջին ելոյթին, Վալբիրիզ 68-64 արդիւնքով կըրցաւ յաղթել Տրիմին, որ կրեց փլէյ-օֆի իր առաջին պարտութիւնը:

Վալբիրիզի յաղթանակը կերտուեցաւ 4-րդ եւ վերջին մասին, ուր շնորհիւ զօրաւոր պաշտպանողական կրցաւ 17 կէտեր նշանակել եւ միայն 8 կէտեր ստանալ:

Ֆրանսացի Կապի Ռիլիլիամս 26 կէտ նշանակեց, մինչ Զայա Զարլզ 7 կէտ եւ 10 ռիպաունտ ձեռք ձգեց:

Աթլանթա Տրիմի Ալիշա Կրեյն 19 կէտ նշանակեց,

մինչ Էնըլ Ռիա 14 կէտ նշանակեց եւ 12 ռիպաունտ կատարեց:

